

Zwangsarbeit war gestern - von wegen!

Jugendliche auf den Spuren der Menschenrechte
Молодь біля витоків прав людини

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Vorwort

Liebe Leserin, lieber Leser,

wir freuen uns sehr, dass Sie die Broschüre zu unserer internationalen Jugendbegegnung „Zwangsarbeit war gestern - von wegen!“ in der Hand halten. Wir, das sind 20 Jugendliche zwischen 14 und 18 Jahren aus den Samariterverbänden Schleswig-Holsteins (Deutschland) und Chernivtsi (Ukraine) sowie ihre Betreuerinnen und Betreuer.

Ziel des Projekts war es, das Thema Menschenrechte am Beispiel der Zwangsarbeit näher und etwas anders als in der Schule zu beleuchten. Im Dialog mit Zeitzeugen, die in der Ukraine interviewt wurden, gingen die Jugendlichen Fragen zur Situation der Betroffenen im Zweiten Weltkrieg nach. Letztere wurden zu Kriegszeiten verschleppt, um etwa in der Landwirtschaft oder der Rüstungsindustrie eingesetzt zu werden. In persönlichen Gesprächen ließen sich auch die bis heute spürbaren Folgen dieser Zeit sehr gut nachempfinden.

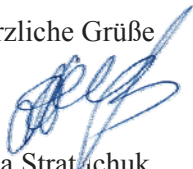
Außerdem galt unser Fokus der Gegenwart. Keinesfalls kann Zwangsarbeit als Thema vergangener Zeiten abgehakt werden, wenn Millionen von Menschen weltweit in unterschiedlichster Form unfreier Arbeit und Ausbeutung ausgesetzt sind.

Im Projekt konnten wir uns unter Anleitung von Experten selbst ein Bild von der Situation machen. Unsere Eindrücke und Schlussfolgerungen möchten wir Ihnen in dieser Broschüre vorstellen.

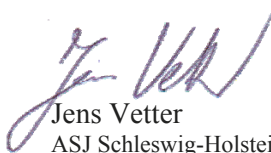
Ein zweiter Schwerpunkt des Projekts lag auf der interkulturellen Begegnung junger Menschen und dem Kennenlernen eines bis dato fremden Landes. Diesem Ziel wurde im kulturellen Rahmenprogramm und in den Gastfamilien bei den einwöchigen Begegnungen in Kiel im Oktober 2011 und in Chernivtsi im April 2012 Rechnung getragen.

Im Namen der Projektgruppe wünschen wir Ihnen eine spannende Lektüre und bedanken uns für Ihr Interesse an unserer Arbeit.

Herzliche Grüße

Lina Strachuk
ASB Chernivtsi

Jens Vetter
ASJ Schleswig-Holstein

Вступне слово

Примусова робота в минулому - аж ніякі!

Шановні читачі,

Ми дуже раді тому, що зараз ви тримаєте у своїх руках брошуру створену під час міжнародного молодіжного проекту «Примусова робота – не лише в минулому». Ми – це 20 підлітків, віком від 14 до 18 років, а також керівники проекту Ми представляємо молодіжні об'єднання Спілки Самаритян Шлезвіг-Гольштайн (Німеччина) та Чернівців (Україна).

Ціллю нашого проекту було ближче та детальніше, ніж це робиться у школі, розглянути тему прав людини на прикладі примусової роботи. Завдяки спілкуванню з колишніми оstarбайтерами, у яких молодь брала інтерв'ю під час перебування на Україні, учасники проекту більше дізнались про долю людей, що таким чином постраждали під час Другої Світової Війни. У воєнні часи людей примусово вивозили до Німеччини з ціллю використання їхньої праці в сільському господарстві та військовій промисловості. В особистій розмові з колишніми оstarбайтерами ми відчули який вплив на життя цих людей мали події їхнього минулого.

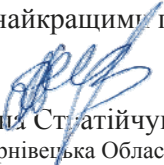
Окрім цього в фокусі нашого проекту були також події сьогодення. Проблема примусової праці не може стосуватися лише минулого, адже в сучасному світі мільйони людей стають жертвами примусової роботи та різних видів експлуатації.

Робота з експертами під час проекту дозволила нам створити власне уявлення про цю проблему. Наші враження та висновки і будуть представлені у цій брошурі.

Ще одним важливим акцентом нашого проекту була міжкультурна комунікація молоді з двох різних країн та їх ближче пізнання одне одного. Досягненню цієї цілі слугувала насичена культурна програма та проживання молоді у сім'ях під час тижневих зустрічей в м. Кіль в жовтні 2011 та в м. Чернівці в квітні 2012 рр.

Від імені всіх учасників проекту, хочемо побажати вам приємного читання та подякувати за інтерес до нашої роботи.

З найкращими побажаннями

Ліна Статійчук
Чернівецька Обласна
Благодійна Спілка Самаритян

Йенс Феттер
Молодіжна Спілка Робітничих
Самаритян Шлезвіг-Гольштайн

Inhalt / Impressum

Vorwort	2
Wir vor dem Projekt	6
Was sind Menschenrechte?	18
Menschenrechte und Zwangsarbeit	22
Zwangsarbeit - wie war das damals?	28
Unser Besuch in Neuengamme	34
Folgen der Zwangsarbeit	42
Menschenrechtsverletzungen heute	46
Menschenrechte schützen	50
Mit Zeitzeugen im Dialog	54
Referent_inne_n und Quellen	60
Eindrücke aus dem Projekt	62
Wir nach dem Projekt	66
Schlusswort und Ausblick	78
Arbeiter-Samariter-Jugend - warum?	80

Fotonachweis:

Sofern in der Bildunterschrift nicht anders angegeben, handelt es sich um Fotos der Arbeiter-Samariter-Jugend Schleswig-Holstein und des ASB Chernivtsi. Die Autorinnen und Autoren bedanken sich für die freundliche Genehmigung des Fotoabdrucks bei den Vereinten Nationen, UNICEF und TransFair e.V.

Impressum:

Arbeiter-Samariter-Jugend Landesverband Schleswig-Holstein
Hamburger Chaussee 90, 24113 Kiel, Deutschland
Fon: +49(0)431/7054 - 158, Fax: +49(0)431/7054-249
E-Mail: info@asj-sh.de, Internet: www.asj-sh.de
Redaktion: Lina Stratiichuk, Jens Vetter

Auflage: 500 Exemplare
Druck: Saxoprint

Kiel/Chernivtsi, Juni 2012

The logo for Saxoprint, featuring the word "saxoprint" in a bold, orange, sans-serif font. A stylized orange swoosh or arc is positioned above the letters "saxo".

Зміст

Вступне слово	3
Ми до проекту	7
Що таке права людини?	19
Права людини та примусова робота	23
Примусова робота— як це було?	29
Наш візит до Нойенгамме	35
Наслідки примусової роботи	43
Порушення прав людини в сучасному світі	47
Захист прав людини	51
Спілкування зі свідками	55
Доповідачі та джерела	61
Враження від проекту	62
Ми після проекту	67
Заключне слово та підсумок	79
Молодіжна спілка робітничих самаритян— чому?	80

Фотоджерела:

Якщо інакше не зазначено у виносці, то фото належить Молодіжній Спілці Самаритян Шлезвіг-Гольштайн та Чернівецькій Обласній Благодійній Спілці Самаритян. Автори брошури висловлюють свою подяку за дозвіл на використання фото, що є власністю ООН, ЮНІСЕФ та Організації Справедливої Торгівлі.

Адреса:

Чернівецька Обласна Благодійна Спілка Самаритян
Вул. Головна 218, Чернівці, Україна 58013
Тел.: 8 0372589276 Факс : 80372589276
E-Mail: info@asb-chernivtsi.com.ua,
Веб сторінка: www.asb-chernivtsi.com.ua
Редакція: Ліна Стратійчук, Йенс Феттер

Наклад: 500 Екземплярів
Друк : Saxoprint

Кіль/Чернівці, червень 2012

 saxoprint

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Wir vor dem Projekt

Samuel Benz, 14 Jahre, Lübeck (Deutschland)

Ich wollte in diesem Projekt teilnehmen, weil ich nicht besonders viel über Zwangsarbeit wusste, da dieses Thema weder in der Schule noch innerhalb meiner Familie richtig angesprochen wurde. Ich wollte auch das Land kennen lernen und mit Freunden Spaß haben!

Jasmin Bonse, 14 Jahre, Lüneburg (Deutschland)

Ich wollte an dem Projekt teilnehmen, weil ich etwas über andere Länder wissen wollte und ich das Projekt dafür als einmalige Möglichkeit sah. Zudem wusste ich nur von meiner Uroma und Oma von dem Projektthema Zwangsarbeit und wollte darüber noch viel erfahren.

Christiane Fox, 18 Jahre, Echem (Deutschland)

Ich wollte am Projekt teilnehmen, weil die Vorstellung, ein anderes Land kennen lernen zu können, sehr interessant ist und ein Projekt in der Ukraine ein einmaliges Erlebnis ist. Vor dem Projekt wusste ich nichts über das Thema Menschenrechte und Zwangsarbeit.

Niklas Fricke, 14 Jahre, Heidgraben (Deutschland)

Ich wollte mitkommen, weil ich die Ukraine kennen lernen wollte und wissen wollte, was alles hinter dem Thema Menschenrechte und Zwangsarbeit steckt.

Ми до проекту

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Крістіна Безушко, 15 років, Чернівці (Україна)

Я вирішила приймати участь в даному проєкті, тому що для мене тема примусової роботи є дуже цікавою, особливо після прочитання книжки, в якій описуються події того часу. Мені дуже хочеться поспілкуватися з людьми, які пережили жакливі події воєнного часу, та знали як все було насправді.

Саша Вишнякова, 16 років, Чернівці (Україна)

До проєкту я майже нічого не знала про проблему примусової роботи в світі. Про цю тему я дещо чула на уроках історії в школі, прийняти участь у даному проєкті вирішила завдяки волонтерці з Німеччини Ханні, яка розповіла мені про дану тему.

Катя Гирбу, 16 років, Чернівці (Україна)

Тема проєкту дуже зацікавила мене, тому я і вирішила прийняти в ньому участь. В моїй родині ця тема ніколи не обговорювалась, тому мені дуже важливо дізнатись більше про порушення прав людини.

Макс Гуцуляк, 14 років, Чернівці (Україна)

До початку проєкту я взагалі не цікавився долею оstarбайтерів і нічого про не знав про явище примусової роботи. Я зовсім не переймався долею цих людей. Нічого я також не знав про порушення прав людини та як можна себе від них захистити.

Wir vor dem Projekt

Mathis Menke, 14 Jahre, Buchholz (Deutschland)

Ich wollte an dem Projekt teilnehmen, weil ich das Thema sehr interessant fand und darüber mehr erfahren wollte. Ich wollte auch das Land kennen lernen. Ich wusste über das Thema Menschenrechte und Zwangsarbeit nichts und wollte mein Wissen erweitern.

Levke Nissen, 15 Jahre, Rendsburg (Deutschland)

Ich wollte an dem Projekt teilnehmen, weil ich mich für das Thema Menschenrechte sehr interessiere, weil ich mehr über die ukrainische Kultur erfahren wollte und weil ich neue Menschen kennen lernen wollte.

Laura Püschel, 22 Jahre, Kiel (Deutschland)

Ich fand das Projekt von Anfang an sehr interessant, schon frühere Projekte in der Ukraine haben mich angesprochen. In diesem Projekt sah ich die Möglichkeit den grenzübergreifenden Austausch zwischen Jugendlichen und die internationale Jugendarbeit in der ASJ zu unterstützen. Außerdem gefiel mir an dem Projekt, dass sich Jugendliche nahezu kostenfrei im Ausland treffen und über wichtige Themen austauschen konnten.

Ronja Michelle Rumpf, 14 Jahre, Lüneburg (Deutschland)

Ich wollte am Projekt teilnehmen, weil ich mich für Geschichte und das Thema Menschenrechte interessiere. Ich dachte über Zwangsarbeit, dass es heute kaum noch welche gibt. Tatsächlich gibt es aber wohl doch noch viele Formen der Zwangsarbeit.

Ми до проекту

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Саша Гуцуляк, 23 років, Чернівці (Україна)

До початку проекту я був не досить багато обізнаний та компетентний в даному питанні, хоча воно мене завжди цікавило. Я дуже зрадив, коли мені випала можливість бути одним із керівників проекту. Це дійсно хороша можливість поглибити свої знання та зробити свій внесок в хорошу справу.

Андрій Дем'янчук, 17 років, Чернівецька обл. (Україна)

До початку проекту я був звичайним студентом, який не дуже багато знав про права людини та проблему примусової праці. Це питання мене зацікавило і мені захотілось прийняти в ньому участь, що здобути певні знання та знайти нових друзів.

Настя Мацьоцька, 15 років, Чернівці (Україна)

Я хотіла приймати участь в цьому проекті, бо мене надзвичайно зацікавило питання примусової роботи в Німеччині. Мені також дуже подобається працювати в групі з німецькою молоддю. Спочатку я не зовсім чітко уявляла, що являю собою примусова робота. Вивчаючи це питання в школі, ми зовсім мало концентрували на ньому уваги.

Віталій Осачук, 14 років, Чернівці (Україна)

До участі в проекті даною темою я не цікавився, але знав про неї. Мені цікаво було прийняти участь в цьому проекті, тому що я сам був знайомий із жінкою, колишнім оstarбайтером. В школі ми ще не дискутували на теми примусової роботи в Німеччині тому мені було цікаво відкрити для себе щось нове.

Wir vor dem Projekt

Freya Schulz, 16 Jahre, Luhnstedt (Deutschland)

Ich wollte an dem Projekt teilnehmen, weil ich Jugendliche aus anderen Ländern kennen lernen und mehr über die ukrainische Kultur erfahren wollte. Außerdem hat es mich interessiert, wie die Zeitzeugen über ihre Arbeit in Deutschland denken.

Mark Selle, 14 Jahre, Grönwohld (Deutschland)

Ich habe von diesem Projekt durch meine Mutter erfahren und da ich gerne Bücher über den Zweiten Weltkrieg gelesen habe, aber noch nichts über Zwangsarbeit wusste, habe ich teilgenommen. Ein weiterer wichtiger Grund, warum ich teilnehmen wollte, waren meine großen Erwartungen an eine erste Reise alleine in ein fremdes Land.

Jens Vetter, 32 Jahre, Kiel (Deutschland)

Ich bin Bildungsreferent in der ASJ Schleswig-Holstein. Das Thema Menschenrechte und Zwangsarbeit wird in diesem Projekt erstmals explizit behandelt. Auch handelt es sich um die erste Jugendbegegnung mit unseren ukrainischen Partnern aus Chernivtsi. Ich freue mich auf den interkulturellen Austausch und die lebensnahe Auffrischung verblasster Schulkenntnisse zum Projektthema.

Nadine Wiesenberger, 16 Jahre, Kiel (Deutschland)

Ich war interessiert an dem Projektthema und wollte mehr darüber erfahren. Ich wollte auch neue Bekanntschaften schließen und eventuell auch neue Traditionen kennen lernen. Ich war gespannt auf das Interview, da ich Informationen aus erster Hand erhalten wollte.

Ми до проекту

Катя Пазюк, 15 років, Чернівці (Україна)

Я хотіла прийняти участь в даному проекті, бо мене дуже зацікавила дана тема. Я вважаю, що кожній людині треба знати свої права та обов'язки, щоб в майбутньому не зіткнутися з тими проблемами з якими люди зіткнулися за часів війни.

Віка Палій, 15 років, Чернівці (Україна)

Коли мені стала відома тема даного проекту, я одразу захотіла прийняти в ньому участь. Мене дуже зацікавило явище примусової роботи в минулому та актуальність цієї проблеми зараз, а особливо долі тих людей, які працювали в Німеччині. Мені дуже цікаво було дізнатися якомога більше про колишніх оstarбайтерів, їх умови життя, а також про часи війни загалом.

Світлана Столяр, 17 років, Чернівці (Україна)

В роботі організації АСБ я беру участь зовсім недавно. Мене дуже цікавлять події Другої Світової Війни, особливо явище оstarбайтерів. Тому я вирішила приймати участь у даному проекті. Я перш за все хотіла б дізнатись більше нової інформації, що стосується цієї теми. Тему примусової роботи я вважаю особливо важливою, адже вона торкається прав людини, що для мене, як студентки юридичного факультету цікаво і корисно знати.

Ліна Стратійчук, 23 років, Чернівці (Україна)

До початку проекту, я була знайома з темою примусової роботи, так як мій дідусь за часів війни також був оstarбайтером. Працювати над цим проектом хотілось перш за все, щоб вшанувати його пам'ять та пам'ять інших людей, яким прийшлося пройти через це жакливе випробування. Сучасна молодь повинна бути обізнана в питанні примусової роботи, щоб поважати минуле та вміти захистити своє майбутнє.

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Wir vor dem Projekt

Kristina Bezuschko, 15 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Ich habe mich entschieden, an dem Projekt teilzunehmen, weil das Thema Zwangsarbeit für mich von großem Interesse ist. Mein Interesse wurde durch ein Buch über die Geschehnisse von damals geweckt. Ich möchte mich sehr gern mit den Menschen unterhalten, die Schreckliches zur Kriegszeit erlebt haben. Sie wissen, wie alles tatsächlich abgelaufen ist.

Oleksandra Wyschnjakova, 16 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Vor dem Projekt wusste ich wenig über das Problem der Zwangsarbeit in der Welt. Uns wurde im Geschichtsunterricht darüber erzählt. Ich habe mich entschieden, an dem Projekt teilzunehmen, weil mich eine Freiwillige aus Deutschland namens Hannah über das Thema informierte.

Katja Hyrbu, 16 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Das Thema des Projekts war von großem Interesse für mich. Deswegen entschied ich mich, daran teilzunehmen. Da in meiner Familie dieses Thema nie angesprochen wurde, ist es für mich sehr wichtig, mehr über die Menschenrechtsverletzungen zu erfahren.

Maxym Gutzuliak, 14 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Vor dem Projekt interessierte ich mich nicht für das Schicksal der Ostarbeiter und wusste nichts über die Zwangsarbeit. Ich wusste auch nichts über die Menschenrechtsverletzungen und wie ich mich selbst heute davor schützen kann.

Ми до проекту

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Замуель Бенц, 14 років, Любек (Німеччина)

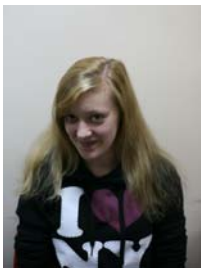
Я вирішив приймати участь у цьому проєкті, тому що не дуже багато знав про примусову роботу, так як цю тему ми не обговорювали ні в школі, ні в родині. Мені також хотілось більше дізнатися про Україну та знайти нових друзів.

Ясмін Бонзе, 14 років Люнебург (Німеччина)

Я хотіла прийняти участь у цьому проєкті, тому що мені цікаво більше дізнаватися про інші країни, а ще тому що цей проєкт здається мені оригінальним. До участі в ньому деякі знання про цю проблему в мене були лише зі слів моєї бабусі та прабабусі. Мені хотілось дізнатися ще більше.

Крістіане Фокс, 18 років, Еем (Німеччина)

Дізнатись щось нове про незнайому раніше країну— це цікавий і неповторний досвід, тож щоб отримати його я вирішила приймати участь в даному проєкті. До початку роботи над темою, я зовсім нічого не знала про примусову роботу.

Ніклас Фріке, 14 років, Хайдграбен(Німеччина)

Я хотів взяти участь в цьому проєкті, адже мені цікаво було дізнатися більше про Україну, а також зрозуміти що означає поняття Примусова Робота.

Wir vor dem Projekt

Sascha Gutsuliak, 23 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Vor dem Projekt war ich nicht ausreichend über das Thema informiert, obwohl es mich immer sehr interessiert hat. Ich freue mich über die Chance, einer der Projektleiter zu sein. Dies ist eine wirklich gute Möglichkeit, meine Kenntnisse über das Thema zu vertiefen und meinen Beitrag für eine gute Sache zu leisten.

Andrij Demiantschuk, 17 Jahre, Oblast Chernivtsi (Ukraine)

Vor dem Projekt war ich ein durchschnittlicher Student, der nicht viel über die Menschenrechte und das Problem der Zwangsarbeit wusste. Das Thema des Projekts hat mich interessiert und ich wollte daran teilnehmen, um grundlegende Kenntnisse darüber zu bekommen und um neue Freunde zu finden.

Anastasiia Matsiozka, 15 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Ich wollte an dem Projekt teilnehmen, weil mich die Frage der Zwangsarbeit in Deutschland sehr interessiert. Außerdem macht es mir Spaß, mit deutschen Jugendlichen zusammen zu arbeiten. Am Anfang war mir nicht klar, was man unter Zwangsarbeit versteht. In der Schule schenken wir der Frage wenig Aufmerksamkeit.

Vitalij Osatschuk, 14 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Vor dem Projekt interessierte mich das Thema nicht, obwohl ich davon wusste. Für mich war es interessant, an dem Projekt teilzunehmen, weil ich selbst eine Frau kenne, die eine ehemalige Ostarbeiterin ist. In der Schule hatten wir das Thema Zwangsarbeit noch nicht betrachtet. Deswegen war ich daran interessiert, etwas Neues zu erfahren.

Ми до проекту

Примусова робота в минулому - аж ніякі!

Матіс Менке, 14 років, Буххольц (Німеччина)

Прийняти участь у цьому проекті мені захотілось, тому що мене зацікавила тема примусової роботи і я вирішив більше дізнатися про цю проблему. Про примусову роботу та права людини я знав дуже мало, тому виникло бажання розширити свої знання. Мені також хотілося більше дізнатися про Україну.

Левке Ніссен, 15 років, Ренсбург (Німеччина)

Я вирішила приймати участь у цьому проекті, тому що мене дуже цікавить тема примусової роботи та прав людини. Я хотіла більше дізнатися про українську культуру та українців, а ще зустріти нових друзів.

Лаура Пюшель, 22 роки, Кіль (Німеччина)

З самого початку проект видався мені цікавим, як і попередні проекти пов'язані з Україною. В цьому проекті мене привабила можливість міжкультурного обміну між підлітками та підтримки цікавої молодіжної роботи в Молодіжній Спільноті Самаритян. Окрім того, проект хороший тим, що молодь може безкоштовно побувати закордоном та поговорити про важливі теми.

Роня Мішель Румпф, 14 років, Люнебург (Німеччина)

Я цікавлюся історією, тому тема проекту мене зацікавила. Я була переконана, що примусова робота більше не існує в світі, але дізналась, що насправді це зовсім не так.

Wir vor dem Projekt

Kateryna Pasiuk, 15 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Ich wollte an dem Projekt teilnehmen, weil das Thema mein Interesse weckte. Ich denke, dass jeder Mensch seine Rechte und Pflichten kennen muss, um in der Zukunft die Probleme zu vermeiden, die die Menschen in der Kriegszeit hatten.

Viktoriia Paliy, 15 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Als ich das Thema des Projekts erfuhr, wollte ich sofort daran teilnehmen. Mich interessierte das Problem der Zwangsarbeit in der Vergangenheit und die Aktualität dieses Problems heute. Vom besonderen Interesse sind für mich die Schicksale der Menschen, die in Deutschland arbeiteten. Ich wollte soviel wie möglich über die ehemaligen Ostarbeiter, deren Lebensbedingungen und über die Kriegszeit allgemein erfahren.

Svitlana Stoliar, 17 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Erst seit kurzer Zeit nehme ich an der Arbeit des ASB teil. Ich entschied mich, an dem Projekt teilzunehmen, weil ich mich für die Geschehnisse des Zweiten Weltkrieges, insbesondere für die Ostarbeiter, sehr interessiere. Vor allem wollte ich Neues über das Thema erfahren. Da ich Jura studiere, ist das Thema der Zwangsarbeit für mich sehr wichtig, weil es die Menschenrechte betrifft.

Lina Stratiichuk, 23 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Vor dem Projekt war mir das Thema Zwangsarbeit bekannt, weil mein Großvater zur Kriegszeit auch ein Ostarbeiter war. Ich wollte an dem Projekt arbeiten, um das Andenken an ihn, aber auch an die Leute, die Schreckliches im Krieg erlebt haben, zu bewahren. Die heutige Jugend muss sich mit dem Problem der Zwangsarbeit auskennen, um die Vergangenheit zu respektieren und ihre Zukunft zu beschützen.

Ми до проекту

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Фрая Шульц, 16 років, Люнштедт (Німеччина)

Мені хотілось прийняти участь у цьому проекті, тому що я хотіла познайомитись з молоддю з інших країн та більше дізнатися про українську культуру. Також мені цікаво було почути, що розкажуть колишні остарбайтери про свою роботу.

Марк Зелле, 14 років, Грьонвольд (Німеччина)

Про початок цього проекту мені розповіла мама. Оскільки я охоче читаю книги про Другу Світову Війну, але ще ніколи в них не зустрічав описання проблеми примусової роботи, я вирішив прийняти участь. Іншою причиною взяти участь було для мене бажання відвідати досі незнайому мені країну.

Йенс Феттер, 32 роки, Кіль (Німеччина)

Я експерт по роботі з молоддю в Молодіжній Спільноті Самаритян Шлезвіг- Гольштайн. Тема прав людини та примусової роботи дуже докладно розглядатиметься в ході цього проекту. Наш проект також має на меті організації першої молодіжної зустрічі з нашими українськими партнерами з міста Чернівці. Я з нетерпінням чекаю на обмін знаннями та можливість оновити вже трохи забуті шкільні знання, щодо даної теми.

Надін Візенбергер, 16 років, Кіль (Німеччина)

Мене зацікавила тема проекту і захотілось більше про неї дізнатися. Також хотілось завести нові знайомства та дізнатися про нові традиції. Я з нетерпінням чекала на проведення інтерв'ю, оскільки дуже хотілось дізнатися всю інформацію з перших уст.

Was sind Menschenrechte?

Als ersten Schritt bei der Klärung der Bedeutung von Menschenrechten haben wir zusammengetragen, welche Rechte uns, unseren Verwandten, Freunden und Bekannten im alltäglichen Leben heutzutage zustehen. Die vollständige Liste der aufzuzählenden Rechte wäre lang. Darunter sind solche Rechte, wie die Möglichkeit, sich Eigentum anzueignen und das Recht auf soziale Absicherung, die Möglichkeit sich zu bilden, zu studieren und zu arbeiten, seinen Wohnort frei zu wählen und das Recht auf freie Meinungsäußerung. Dies und mehr sichern einem die Menschenrechte zu.

Der Begriff Menschenrechte beruht dabei auf der Annahme, dass jeder Mensch unveräußerliche und unteilbare Rechte aufgrund seines Menschseins besitzt. Darunter versteht man Rechte, die in der Person verankert sind, deren Würde schützen und deren persönliche Entwicklung unterstützen.

Betrachtet man die Menschenrechte von der juristischen Seite, gibt es eine Reihe gesetzgebender Dokumente und Abkommen auf nationaler und internationaler Ebene. Eine Grundlage hierfür bildet die allgemeine Erklärung der Menschenrechte durch die Vereinten Nationen.

So sichern die Menschenrechte jedem Menschen als sozialem Individuum zu, frei und selbstständig über sich und sein Verhalten zu entscheiden. Das Ziel dessen ist die Befriedigung persönlicher ideeller und materieller Bedürfnisse durch die Wahrnehmung bestimmter sozialer Rechte und Ansprüche in dem durch die gesetzgebenden Dokumente festgelegten Rahmen.

Wichtige Dokumente zum Thema Menschenrechte sind:

- Satzung der Vereinten Nationen (San Francisco, 1945);
- Allgemeine Erklärung der Menschenrechte (UNO, 1948);
- Europäische Konvention zum Schutz der Menschenrechte und Grundfreiheiten (Rom, 1950);
- Europäische Sozialcharta (Turin, 1961);
- Internationaler Pakt über wirtschaftliche, soziale und kulturelle Rechte (UNO, 1966);
- Internationaler Pakt über bürgerliche und politische Rechte (UNO, 1996);

Що таке права людини?

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Щоб зробити перший крок для з'ясування що таке права людини, треба перелічити, які права необхідні нам, а також нашим родичам, друзям, товаришам для нормального існування в сучасних умовах, щоб вони не викликали заперечень з боку інших людей, їх об'єднань, угруповань. Мабуть, ми перелічимо чимало прав. Проте серед них, очевидно, будуть такі, як можливість отримувати необхідні матеріальні блага, цінності, вчитися і працювати, обирати місце проживання, вільно висловлюватися. Усі такі можливості, безперечно, і є прикладами прав людини.

Поняття про права людини включає два аспекти. Перший аспект означає, що людина має невід'ємні і невідчужувані права лише тому, що вона людина. Це, зокрема, моральні права, які походять із людської природи кожної особистості, формуючи і підтримуючи в людині почуття власної гідності.

Другий розкриває юридичну сутність прав людини, що міститься в законодавчих документах, створених у державі та на міжнародному рівні. Основою таких прав є згода тих, на кого вони поширюються, тобто згода суб'єктів права, тоді як основу першої групи прав становить природний порядок.

Отже, права людини - це її соціальна спроможність вільно діяти, самостійно обирати вид і міру своєї поведінки з метою задоволення різнобічних матеріальних і духовних потреб шляхом користування певними соціальними благами в межах, визначених - законодавчими актами.

Важливі документи у сфері прав людини:

- Статут ООН (Сан-Франциско, 1945 р.);
- Загальна Декларація прав людини (ООН, 1948 р.);
- Європейська конвенція про захист прав людини і основних свобод (Рим, 1950 р.);
- Європейська соціальна хартія (Турин, 1961 р.);
- Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (ООН, 1966 р.);
- Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (ООН, 1966 р.);

Was sind Menschenrechte?

- Abschlussakt der OECD - Organization for Economic Cooperation and Development (1975);
- Konvention über die Rechte des Kindes (1989).

Problematisch wird es, wenn Menschenrechte eingegrenzt und verletzt werden. Bei einem großen Teil der Rechte sind Einschränkungen zulässig, wo Grenzen anderer berührt werden. Nichtsdestotrotz dürfen die Menschenrechte durch Regierungen nicht nach Belieben eingeschränkt werden. Unter keinen Umständen darf dabei gegen Menschenrechte verstoßen werden wie das Folterverbot, das Sklavereiverbot, das Recht auf einen freien, unparteiischen Prozess oder die Unschuldsvermutung.

Zu den gravierenden Menschenrechtsverletzungen gehören:

- Völkermord
- Sklaverei und sklavereiähnliche Praktiken
- Massenhinrichtungen oder willkürliche Hinrichtungen
- Folter
- Willkürliche Verhaftung und Verschleppung von Menschen
- Systematische Diskriminierung
- Menschenhandel
- Zwangsarbeit
- Ausbeutung von Arbeitnehmern (dominierend in der heutigen Zeit)

1948: Die allgemeine Erklärung der Menschenrechte durch die UN. Rechts spricht der Franzose Cassin zu UN-Vertretern, links die Amerikanerin Roosevelt mit einem spanischen Poster der Menschenrechtserklärung.

Fotos: UN Photo

Що таке права людини?

- Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі – НБСЄ (1975 р.);
- Конвенція про права дитини (1989 р.).

Проблема прав людини багато в чому є проблемою обмежень і порушень прав людини. Є права людини, які не повинні обмежуватися ні за яких обставин. Їх небагато: свобода від катувань, свобода від рабства, свобода думки, право на справедливий суд і ряд процедурних прав. Для більшої частини прав і свобод обмеження допускаються. Однак влада не повинна обмежувати права людини за своїм уподобанням.

До найбільш серйозних, грубих порушень прав людини відносяться:

- геноцид
- рабство і подібна до рабства практика
- масові або довільні страти
- катування
- знищення людей, довільне і тривале затримання
- систематична дискримінація.
- торгівля людьми
- примусова робота
- трудова експлуатація (переважає на сьогоднішній день)

1948: Прийняття Загальної декларації прав людини Організацією Об'єднаних Націй. Ліворуч француз Касін розмовляє з представниками ООН. Зовсім ліворуч американка Рузвельт з іспанським постером Загальної декларації прав людини. Праворуч версія російською мовою.

Фото: ООН Фото

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Menschenrechte und Zwangsarbeit

Von Geburt an besitzt also jeder Mensch bestimmte Rechte. Das grundlegende Recht ist das unantastbare Recht auf Leben. Mit dem Erwachsenwerden beginnt jeder Mensch, mehr von seinem Umfeld wahrzunehmen und mehr über seine Rechte zu erfahren. In unserer heutigen Welt ist es für jeden wichtig, seine Rechte zu kennen und in der Lage zu sein, diese zu verteidigen. Nichts kann einen Menschen im Ernstfall stärker schützen als die Kenntnis aller seiner Rechte und Freiheiten. Wie ein altes Sprichwort sagt: „Wer gewarnt ist, ist auch gewappnet.“

Was passiert, wenn eine Person ihre Rechte nicht kennt oder gar bewusst ignoriert? Diese Personen geraten öfter in unfreie Verhältnisse, eine Falle, aus der sie nur schwer wieder herausfinden. Millionen von Menschen leben und arbeiten heutzutage zum Teil gar unter sklavereiähnlichen Bedingungen. Trotzdem weigern sich viele Länder, die Aktualität des Problems der Zwangsarbeit anzuerkennen.

Die Unkenntnis eigener Rechte kann im Kontext der Zwangsarbeit also gefährlich sein und verheerende Folgen haben. Aufklärung kann einen davor schützen. Allerdings trifft dies nicht immer zu. Oft wird die eigene Situation von anderen Faktoren, auf die man selbst nicht einwirken kann, beeinflusst, z.B. von einem Krieg oder dem Status als illegaler Einwanderer. Letztere etwa haben keinen Arbeitsvertrag, sind abhängig und dadurch von Zwangsarbeit bedroht.

Zwangsarbeit ist eine Arbeit, die unter Zwang verrichtet wird, also ohne das Einverständnis des Arbeitnehmers und in der Angst bestraft zu werden. Zwangsarbeit ist ein gesellschaftliches Problem von damals und von heute. Sie tritt in verschiedenen Formen auf, dazu zählen unter anderem sexuelle Sklaverei, Ausbeutung der Arbeitnehmer oder Bettelei. Die „Arbeitgeber“ verfolgen dabei ein gemeinsames Ziel: den Willen eines Menschen zu brechen und ihn zum Verrichten verschiedener Arbeiten zu zwingen, oft ohne ihn dafür (angemessen) zu bezahlen.

„Wie? Wofür sollten sie mich denn bezahlt haben? Ich war wie eine Gefangene dort. Sie gaben mir aber Kleidung und Essen.“

Zubenkova N.D.

Das Übereinkommen № 105 der Internationalen Arbeitsorganisation (IAO) schafft 1957 die Zwangsarbeit grundsätzlich ab. Schon die UNO-Menschenrechtserklärung von 1948 beinhaltet aber eine ganze Reihe von Artikeln über die Rechte der Arbeitnehmer und besonders über die Zwangsarbeit. Hier die wichtigsten von ihnen:

Права людини та примусова робота

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Людина вже з самого свого народження має певні права. Базовим і основним з таких прав є право на життя. Воно є непохитним і сталим. Doroslіshaючи, людина починає усвідомлювати все більше і більше, пізнавати навколишній світ і тим самим дізнаватись більше про свої права, цікавитись ними та знати як їх відстоювати. У нашому світі це дуже важливо, тому що ніщо так не може захистити людину як банальне знання всіх її прав та свобод. “Бути обізнаним – значить бути озброєним” – повідомляє один відомий афоризм. І це правда.

Що ж трапляється коли людина ігнорує знання своїх прав, або просто не хоче їх знати? Вона часто потрапляє в халепу, пастку, з якої часто буває дуже важко вибратись. Мільйони людей і на сьогоднішній день живуть та працюють умовах схожих до рабства. Незважаючи на це багато країн досі не визнають, що проблема примусової праці залишається актуальною і на сьогодні.

Отже, чим загрожує незнання своїх прав щодо примусової роботи? Дуже великими негативними наслідками. Не завжди це залежить від самої людини та її необізнаності (частіше це відбувається під дією набагато сильніших факторів, на які людина не здатна вплинути – війна, наприклад). До прикладу багато нелегальних іммігрантів опиняються під загрозою бути змушеними до примусової праці, адже вони працюють не за трудовим договором. Але, все ж таки, від цього можна вберегтись.

Примусова робота- це праця, що виконується з примусу, без згоди на це працівника та під страхом покарання. Примусова робота є негативним проявом як тогочасного так і сьогоднішнього суспільства. Вона буває різного типу (сексуальне рабство, трудова експлуатація, жебрацтво та ін.), але ціль у неї одна – зламати волю людини та змусити її виконувати роботу різного плану без її на те згоди, найчастіше навіть не оплачуючи її.

„Як це платили? За що? Я в них була, як полонена, але одягали вони мене, годували.“

Зубенкова Н.Д.

Конвенція МОП № 105 повністю скасовує можливість застосування будь-якої примусової роботи. В конвенції ООН “Про права людини” 1948-го року є ціла низка статей присвячених правам людини щодо роботи, а особливо примусової. Ось основні з них:

Menschenrechte und Zwangsarbeit

- Artikel 2: Gleichberechtigung bezüglich der Menschenrechte, Vermeidung von Diskriminierung;

„Unser Chef war unfreundlich, streng. Er sagte immer, wir seien Schweine.“
 Ljubars'ka M.N.

- Artikel 4: Verbot der Leibeigenschaft und der Sklaverei;
- Artikel 23: freie Berufswahl und gerechte, befriedigende Entlohnung;

„Wir wurden zum Markt gefahren, wo die Deutschen hinkamen um sich die Arbeiter auszusuchen.“
 Tarasenko T.F.

- Artikel 24: angemessene Aufteilung von Arbeits- und Freizeit.

„Ich habe von 19 bis sieben Uhr gearbeitet.“
 Aleksandrova T.F.

„Es war schrecklich. Wir hatten einen Chef, der uns nur wenig zu essen gab. Wir arbeiteten bis zu zwölf Stunden. Eine Woche hatten wir Nachtschicht, die nächste Tagschicht. Die Aufseher begleiteten uns zur und von der Arbeit.“
 Ljubars'ka M.N.

Diese Artikel sprechen jedem Menschen unabhängig von seiner Religion und Herkunft die gleichen Rechte bezüglich der Arbeit zu. Die Menschenrechte garantieren ferner persönliche Freiheit und Unantastbarkeit der Menschenwürde.

Ein Beispiel für Menschenrechtsverletzungen durch unfreie Arbeit ist die Deportation von Menschen aus ganz Europa nach Deutschland, um dort von 1939 bis zum Kriegsende Zwangsarbeit zu verrichten. Zum einen ist dies jedoch nur ein Bruchteil des Gesamtausmaßes der Zwangsarbeit. Zum anderen war dies im Krieg nur eine von vielen Menschenrechtsverletzungen, so zum Beispiel:

- Verletzung der Privatsphäre eines Menschen;
- Verletzung des Rechts eines Menschen auf persönliche Freiheit;
- Verletzung des Rechts eines Menschen auf die freie Wahl des Arbeitsplatzes;

„Ich habe den Aufseher verärgert und er schickte mich von einem guten Arbeitsplatz fort, um die Karosserien von Autos zu lackieren. Das machte ich dann den ganzen Tag, und danach weinte ich die ganze Nacht.“
 Tarasenko T.F.

- Verletzung des Rechts eines Menschen auf die humane Behandlung;

Права людини та примусова робота

- Стаття 2 – Рівноправ'я у правах людини та відсутність дискримінації;

„Ну шеф у нас був строгий, вредний, казав, що ми всі свині.“

Любарська М. Н.

- Стаття 4 – Заборона рабства та кріпацтва;
- Стаття 23 – Вільний вибір місця роботи та зарплатня, відповідна роботі;

„Повезли нас на ярмарку, куди німці приходили і вибирали собі робітників.“

Тарасенко Т.Ф.

- Стаття 24 – Рівномірний розподіл робочого та вільного від роботи часу.

„Я працювала із 7 вечора до 7 ранку.“

Александрова Т.Ф.

„Було жакливо. Ми працювали у такого шефа, який давав нам мало їсти. Ми працювали по 12 годин, один тиждень в денну зміну, другий – у нічну. Поліцаї вилили нас на роботу і з роботи.“

Любарська М.Н.

Вони гарантують будь-якій людині будь-якого віросповідання однакові права та свободи щодо праці (в тому числі і примусової), котрі забезпечуватимуть особисту свободу та недоторканість людини.

Випадки порушення прав людини щодо примусової роботи можна яскраво проілюструвати на прикладі вивезення людей зі всієї Європи (в тому числі і з України) на примусові роботи до фашистської Німеччини, починаючи із 1939 р. і до самого закінчення війни. Дані порушення є лише невеличкою частиною загального явища примусової роботи в даному прикладі:

- Втручання в особисте життя людини;
- Порушення права людини на особисту свободу;
- Порушення права на вільний вибір місця праці;

„Наглядач розізлився на мене, і відправив з хорошого місця машини пультеризатором фарбувати, отак я цілий день стояла і кузова машини покривала фарбою, а цілу ніч потім плакала.“

Зубенкова Н.Д.

- Порушення права про гуманне ставлення до людини;

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Menschenrechte und Zwangsarbeit

„Wir wurden in einem Zug ohne Türen und Fenster transportiert. Eine Toilette hatten wir auch nicht. Vor Angst musste auch keiner. ... Ich wurde nur einmal geschlagen, als ich frei hatte und zu spät zurück gekommen war.“
 Zubenkova N.D.

- Verletzung des Rechts eines Menschen auf einen angemessenen Lohn (eigentlich gab es keine Bezahlung).

„Für unsere Arbeit gaben sie uns Reichsmark. Wir konnten dafür jedoch nichts kaufen. Um etwas zu kaufen, musste man bestimmte Kärtchen haben. Wenn du kein Kärtchen hast, darfst du auch nichts kaufen.“
 Ljubars'ka M.N.

Durch die Zwangsarbeit können also viele Menschenrechte verletzt werden. Personen, die im Zweiten Weltkrieg in den Arbeitslagern gearbeitet haben, unterschieden sich wenig von den Häftlingen der Konzentrationslager. Praktisch waren es dieselben Umstände.

„Ein weiter, langer, hungriger, staubiger Weg unter den Schlägen der Faschisten.“
 Galicejs'ka G. M.

Die Menschen hatten keine Wahl. Sie wollten nur überleben. Sie ließen sie schreckliche Dinge über sich ergehen, um dieses hohe Ziel zu erreichen.

„Ich musste in einem Restaurant für ein wenig Essen arbeiten. Sonst hätte ich nicht überlebt.“
 Aleksandrova T.F.

„Mein Leben war sehr schwer.“
 Galicejs'ka G.M.

„Wir hatten sonntags frei. Dann kamen jedoch die deutschen Frauen an und fragten uns ob wir zusätzlich arbeiten wollen, da ihre Ehemänner im Krieg waren. Es gab auch zu essen. Nicht alle Mädchen machten das mit. Ich war als erste dabei, weil ich sehr großen Hunger hatte.“
 Ljubars'ka M.N.

In der heutigen Zeit sieht die Situation vielerorts zumindest vordergründig besser aus. Es gibt jedoch viele Menschen, die ihre Rechte und Freiheiten auch hinsichtlich des Themas Arbeit nicht kennen oder sogar ignorieren. Unfreie Arbeitsverhältnisse zwingen unter anderem viele Kinder, sich von Eltern und Familie zu trennen und demoralisieren das ganze Land.

Was haben Menschenrechte und Zwangsarbeit miteinander zu tun? Letztendlich viel: Werden die Menschenrechte respektiert und eingehalten, wird niemand mit Zwangsarbeit in Berührung kommen.

Права людини та примусова робота

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

„Нас везли в поїзді без вікон та дверей, туалету також не було, та ніхто від страху й не хотів в туалет. ... Били мене лише раз, коли мені дали вихідний, а я затрималась.“
Зубенкова Н.Д.

- Порушення умови оплати праці (вірніше, взагалі ніякої оплати не було);

„Нам давали за роботу дойч марки, але за них нічого не можна було купити, щоб щось купити треба було карточки, а не маєш карточки - то і не можна купувати.“
Любарська М.Н.

Це лише невелика частина тих всіх порушень, які собою спричинює примусова робота. Людей, котрі працювали у робітничих таборах, ніщо не відрізняло від в'язнів концтабору. Фактично, те ж саме.

„Далека, довга в пилюці і голоді дорога, фашистські нагайки.“
Галіцейська Г.М.

В той час люди не мали вибору. Вони хотіли просто вижити, тому чинили як вважали за потрібне для такої цілі.

„Мені доводилось підробляти в ресторані за невелику їжу, інакше я б не вижила“
Александрова Т.Ф.

„Яке важке життя я прожила.“
Галіцейська Г.М.

„Вихідні були у неділю. То приходили німкені і просили щось робити, бо німці ж були на фронті. То і їсти щось давали. Але не всі дівчата ходили, То я така швидка була, бо їсти хотіла.“

Любарська М.Н.

Зараз ситуація змінилася на краще, але все одно людей, котрі нехтують своїм правом знати та користуватися своїми правами щодо примусової праці, все ще дуже багато. Тому багато сімей залишаються без батьків, батьки без дітей, а країна – деморалізована.

Отже, що ж спільного мають між собою права людини та примусова праця? Абсолютно все. Дотримуючись першого – ніколи не нашттовхнешся на друге.

Zwangsarbeit - wie war das damals?

Wie kam es früher zur Zwangsarbeit? Dieser Frage sollten wir höchste Aufmerksamkeit schenken. Es wird viel darüber gesprochen, dass die Zwangsarbeit im Zweiten Weltkrieg Schicksale verändert oder gar zerstört habe. Bevor wir auf das Phänomen und seine Folgen zu sprechen kommen, sollten wir uns über seine Entstehungsgründe in der Kriegszeit in Europa klar werden.

Zunächst brauchte Deutschland mehr Arbeitskräfte, um die Rüstungsindustrie zu unterstützen. Mit Kriegsbeginn wurden viele Männer in die Armee eingezogen. Daher mangelte es an Arbeitskräften.

„Wir kamen nach Deutschland. Dort waren alle deutschen Männer im Krieg. Deshalb mussten wir in einer Waffen- und Munitionsfabrik arbeiten.“

Aleksandrova T.F.

„Das war eine große Rüstungsfabrik.“

Ljubars'ka M.N.

Zudem waren die neu gewonnenen Arbeitskräfte ein wirtschaftlicher Vorteil für die deutsche Regierung, da sie nicht bezahlt werden mussten.

„Wir standen in einer Reihe: Russen, Franzosen und schraubten etwas zusammen. Es musste schnell gehen.“

Zubenkova N.D.

Wie wir aus den Gesprächen mit den Zeitzeugen während des Projekts erfuhren, wurde die Zwangsarbeit in Deutschland nicht nur von den sogenannten Ostarbeitern verrichtet. In Deutschland haben auch Deutsche sowie Kriegsgefangene aus anderen europäischen Ländern unter Zwang gearbeitet.

„Wir waren drei bis vier Jahre bei den Deutschen. Menschen aus den benachbarten Ländern Deutschlands waren acht bis neun Jahre lang in Gefangenschaft.“

Galicejs'ka G.M.

Zwangsarbeit in der Kriegszeit wird trotzdem oft gerade mit den Arbeitern aus der ehemaligen UdSSR assoziiert. Der Prozentanteil der Gefangenen aus Osteuropa, die in Deutschland gearbeitet haben, war sehr hoch.

„Menschen slawischer Herkunft wurden am meisten erniedrigt und gehasst.“

Petrovs'ka O.E.

In den letzten Kriegsjahren waren etwa 20 Millionen Menschen von der Zwangsarbeit in Deutschland betroffen. Eingesetzt waren sie in unterschiedlichen Bereichen. Auch die Wirtschaft und der Agrarsektor mussten trotz des Krieges weiter bedient werden. Ohne die Landwirtschaft hätte die Armee keinen Nachschub an Proviant gehabt.

Примусова робота— як це було?

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Чому взагалі виникло таке явище, як примусова робота, ось те чому ми вважаємо варто в першу чергу приділити особливу увагу. Ми багато говоримо про те, що примусова робота в часи другої Світової війни змінила та зламала безліч людських життів, але перш ніж говорити про саме явище і тим більш про його наслідки – звернімось до того, що саме слугувало поштовхом до виникнення явища примусової роботи в Європі у воєнний час.

В першу чергу Німеччина потребувала більше робочої сили, адже щоб вести війну країні необхідно було виготовляти зброю, а кількість робочої сили різко знизилась з початком війни, тому що велика кількість чоловічого населення змушена була йти на фронт.

„Приїхали в Німеччину. Там всі німці були на фронті, тож нас заставляли працювати на воєнному заводі.“

Александрова Т.Ф.

„То завод був такий великий, воєнний.“

Любарська М.Н.

По-друге така роботу була вигідна німецькому правлінню, тому що їй не потрібно було оплачувати.

„Ми стояли в ряд – росіяни, французи, гайки якісь крутили, все повинно було бути швидко.“

Зубенкова Н.Д.

Як нам стало відомо зі слів істориків, з якими нам вдалося поспілкуватися під час проекту, примусова робота в Німеччині не обмежувалась роботою так званих остарбайтерів, привезених зі Східної Європи. Примусово працювали в Німеччині, як самі німці, так і військово-полонені з інших Європейських країн.

„Ми у фашистів 3-4 роки, а німецькі сусідні держави, ну там Франція, Бельгія, Голандія, то вже по 8-9 років в полоні.“

Галицька Г.М.

Найчастіше все ж ми асоціюємо примусову роботу саме з працівниками з колишнього Радянського Союзу, оскільки у процентному співвідношенні саме вихідці зі Східної Європи найбільше потерпали від необхідності працювати примусово в Німеччині.

„Саме людей слов'янської зовнішності найбільше ненавиділи та принижували.“

Петровська О.Є.

В загальному в останні роки війни примусово в Німеччині працювало близько 20 мільйонів людей. Примусова робота виконувалась людьми в найрізноманітніших галузях,

Zwangsarbeit - wie war das damals?

„Es wurden Fabriken für die Herstellung von Kleidung, Rüstung und Maschinen errichtet. Wir haben Kohle gewonnen und neue Straßen gebaut.“

Tarasenko G.F.

Der größte Teil der Zwangsarbeiter wurde in der Rüstungsindustrie eingesetzt, viele arbeiteten auch in der Landwirtschaft. Nur ein kleiner Teil der Menschen, überwiegend Frauen, war in der Hauswirtschaft einzelner Familien tätig.

„Ich weiß noch genau, wie ich gelogen habe, damit mich ein Bauer zu sich nimmt und ich nicht mehr in die Fabrik muss. Ich sagte, ich käme aus Essen und die Stadt wäre zerbombt.“

Tarasenko G.F.

Die schlimmsten Verhältnisse herrschten in den Arbeitslagern, in denen die Arbeiter z.B. Ton abbauten und zu Ziegelsteinen verarbeiteten. Einen Eindruck davon konnten wir uns beim Besuch der KZ-Gedenkstätte Neuengamme bei Hamburg verschaffen.

Den Erfahrungsberichten nach waren die Bedingungen in solchen Arbeitslagern unmenschlich. Die Offiziere waren grausam und die Arbeit unerträglich schwer.

„Oft wurden die ungehorsame Häftlinge wegen einer Kleinigkeit getötet. Viele wurden geschlagen und bekamen nichts zu essen. Manche hatten einen Selbstmord begangen.“

Aleksandrova T.F.

In ein solches Arbeitslager zu kommen, bedeutete für viele einen schnellen Tod entweder durch die erdrückende Arbeit ohne angemessene Ernährung oder durch die Bestrafungen und Erniedrigungen der Aufseher.

„Dort gab es eine Kantine. Drei Kartoffeln mit Schale bekamen wir, gekochten Rettich, Rüben und vergammelten Kohl mit Würmern zu einer Suppe gekocht. Wir hatten aber großen Hunger, so mussten wir das essen.“

Zubenkova N.D.

„...dort war die Küche, wo die Suppe aus Spreu und Rübenrinde für die ganze Stadt und die Ostarbeiter gekocht wurde. Das war nicht so wie in der Ukraine, wo man sich einfach so etwas zu essen nehmen konnte. Wenn du das, was du bekommst nicht gegessen hättest, wärest du verhungert.“

Galicejs'ka G.M.

Die Arbeiter in der Landwirtschaft und in den Fabriken hatten trotz der Erniedrigungen und Schläge während der stundenlangen Arbeit größere Überlebenschancen. Viele Menschenleben wurden durch die Hilfe der deutschen Zivilbevölkerung, die Mitleid mit den Zwangsarbeitern hatte, gerettet.

Примусова робота— як це було?

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

промисловість під час війни не повинна була призупиняти свою роботу, так само як і сільське господарства, необхідне для того, щоб прогодувати армію.

„Було створено фабрики, які виготовляли одяг, зброю, машини, добували вугілля, будували нові сполучення доріг.“

Тарасенко Г.Ф.

Звісно найбільша частина примусових працівників працювала на виробництві зброї та аmunіції, велика кількість робітників була задіяна в сільському господарстві, певний відсоток людей, переважно жінок, працював в окремих сім'ях.

„Досі пам'ятаю, як тоді збрехала., іншим ім'ям назвався, щоб бауер мене до себе на роботу взяв. Сказала, що з Ессена йду, що його розбомбили. Набрехала, щоб назад на фабрику не вертатись.“

Тарасенко Г.Ф.

Звісно найгірші умови утримання та праці були в так званих робітничих таборах, де люди займались до прикладу видобутком глини та перетворювали її на цеглу, як це ми побачили на прикладі табору Нойнгамме, поблизу Гамбурга.

Наскільки ми дізнались, умови утримання в таких таборах були просто нелюдськими, поведження офіцерів з людьми жорстоким, а праця неймовірно тяжкою.

„Часто робітників просто вбивали через невеликий непослух, їх били і мордували голодом. Іноді робітники вбивали самі себе.“

Александрова Т.Ф.

Потрапити до такого табору для багатьох людей означало швидку смерть чи то від виснажливої роботи, без відповідного харчування.

„Там їдальня була. Три картоплі в мундирі дадуть, редьку якусь варену, брукву, капуста така гнила, що там аж черви плавають, але так хотіли їсти, що мусили то їсти.“

Зубенкова Н.Д.

„...кухня, де готувалась баланда для всього міста, для оstarбайтерів з висівків і лушпини брукви. Це вам не Україна, де можна взяти так собі і поїсти. Ні, там не так. Упадеш з голоду – а не візьмеш.“

Галицьська Г.М.

чи то від знущання та покарань наглядачів. Тому робота на виробництві чи в сільському господарстві давала людям більше можливостей вижити, незважаючи на зневагу, знущання та багатогодинну працю. Багатьох людей рятувало людяне

Zwangsarbeit - wie war das damals?

„Besonders deutsche Frauen kauften uns Kleidung, Essen, unterstützten uns seelisch. Meine Hausherrin war sehr warmherzig, im Lager waren schlechte Menschen. In Deutschland gab es Menschen und Unmenschen.“

Zubenkova N.D.

„Ich arbeitete an einer Werkbank, musste Schlüssel herstellen. Uns wurden gute Kleidung und Handtücher gegeben. Der Fabrikleiter war sehr gutmütig. Die Lebensbedingungen in den Baracken waren auch nicht schlecht.“

Tarasenko G.F.

Bezüglich der Rekrutierung von Zwangsarbeitern haben wir von den Geschichtswissenschaftlern erfahren, dass die Menschen auf unterschiedliche Weise für die Zwangsarbeit angeworben wurden. Am Anfang des Krieges wurde dies mit Propaganda erreicht. Den Arbeitern wurden gute Arbeitsbedingungen und Bezahlung versprochen. So kam ein Teil der Bevölkerung zunächst freiwillig nach Deutschland. Solche Propaganda verlor jedoch jegliche Wirkung, als die Briefe jener, die freiwillig nach Deutschland gefahren waren, in der Heimat eintrafen. Sie schilderten die tatsächlichen Zustände in Deutschland.

„Soweit ich weiß, ist keiner aus Cherson freiwillig gefahren.“

Aleksandrova T.F.

Somit musste die deutsche Regierung mithilfe einer sogenannten Treibjagd zu neuen Arbeitskräften kommen. Die Menschen wurden eingekreist, verhaftet, wie Vieh in Waggonen geladen und ohne ihr Einverständnis nach Deutschland deportiert.

„Hunderte von Menschen wurden in Güterwaggonen transportiert. Der Weg war lang und schwer. In den Waggonen gab es keine Toilette, so mussten wir ein Loch in den Boden machen. Das war unsere Sanitärzelle.“

Aleksandrova T.F.

„Der Krieg brach aus, als ich mit der Schule fertig war. Wir hoben Schützengräben aus, da kamen die Deutschen und nahmen uns mit.“

Petrovs'ka O.E.

„Ich sah den Boten des Schultheißen. Ich setzte mich hin und bekam Schmerzen im Brustkorb. ‚Der Schultheiß erwartet dich. Morgen musst du für die Abreise nach Deutschland fertig sein. Morgen fährst du. Wenn du dich versteckst, werden wir mit euch dasselbe wie mit den Juden tun!‘“

Galicejs'ka G.M.

Die Zwangsarbeit ähnelte der Sklaverei. Sie war und ist ein schreckliches Verbrechen gegen die Menschlichkeit.

Примусова робота— як це було?

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

ставлення до них місцевого населення, серед якого часто були люди, що співчували та допомагали примусовим робітникам.

„Особливо німецькі жінки, вони купували продукти, одяг, допомагали морально. Хазяйка в мене добра була, а в таборі гади були. В Німеччині були і люди і нелюди.“
Зубекнова Н.Д.

„Я працювала за станком, робила ключі, нам одяг хороший видавали, полотенця, хазяї фабрики хороший був. І у бараці умови були непогані.“
Тарасенко Г.Ф.

Також зі слів істориків ми дізнались, що на примусові роботи до Німеччини люди потрапляли різними шляхами, на початку війни це була пропаганда, що обіцяла хороші умови праці та гідну оплату, і певний відсоток людей, виїжджав до Німеччини по власній волі. Така пропаганда перестала бути ефективною, як тільки почали надходити листи від тих, хто поїхав до Німеччини, в яких описувалось, що дійсно відбувалось з людьми в чужій країні.

„Наскільки я знаю, з Херсону по власній волі ніхто не виїхав.“
Александрова Т.Ф.

Отож згодом німецька влада набирала робітників до Німеччини шляхом облав, під час яких людей просто оточували та забирали і везли на роботу у вагонах, як худобу, не запитуючись їх згоди.

„Нас перевозили у вантажних вагонах, де знаходились сотні людей. Дорога була важкою і довгою. У вагонах не було навіть туалету, тому у підлозі прорізали дірку, це і слугувало санчастиною.“
Александрова Т.Ф.

„Якраз я закінчила школу і почалась війна. Ми копали окопи, прийшли німці і забрали нас.“
Петровська О.Є.

„Дивлюсь, а наді мною стоїть посильна сільського старости. Я сіла. Заболіло в душі. -Тебе визиває староста. Завтра щоб була готова до Німеччини. Завтра поїдеш до Німеччини, якщо сховаєшся, то зробим з вами те, що зробили з жидами!“
Галіцейська Г.М.

Примусова робота, на нашу думку, була жахливим злочином проти людства, адже була в загальному видом рабства.

Unser Besuch in Neuengamme

Konzentrationslager in Deutschland waren eine Art Gefängnis für Kriegsgefangene und die für die Regierung unbequeme Zivilbevölkerung. Informationen über die Konzentrationslager bekamen wir bislang im Geschichtsunterricht und aus Dokumentarfilmen. Wir konnten uns jedoch noch keine eigene Meinung über die Konzentrationslager in Deutschland im Zweiten Weltkrieg bilden.

„Glaubt nicht, was darüber geschrieben ist. Wir waren dort und können erzählen, wie alles wirklich war.“

Tarasenko G.F.

Leider konnten wir in der Schule nur wenig über die Konzentrationslager erfahren, weil der Lehrplan sehr umfangreich ist und nicht immer viel Zeit für dieses Thema blieb. Von den Konzentrationslagern hatten wir lediglich eine vage Vorstellung. Der rote Faden aller Erzählungen darüber lautete: „Die Konzentrationslager sind schrecklich, dort wurden viele Menschen getötet.“

Wir stellen uns die Konzentrationslager als eine Kette von Gefängnissen für ideologische und politische Gegner des Nationalsozialismus und aus Nazi-Sicht „minderwertige Menschen“ vor.

„Nach Deutschland wurden Menschen aus dem ganzen Sowjetunion verschleppt: Juden, Zigeuner und Kriegsgefangene.“

Petrovs'ka O.E.

Diese wurden gefoltert und getötet, dann kamen die nächsten. Die Menschen wurden wie Vieh gehalten, bekamen nur wenig Genießbares zu essen, lebten unter unmenschlichen Bedingungen, starben oft an Krankheiten, Hunger oder an psychischer und physischer Erschöpfung. Viele versuchten zu fliehen oder begangen Selbstmord.

In der Skulptur finden sich angedeutete Dreiecke in Anlehnung an die Abzeichen der Häftlinge. Foto: ASJ SH

„Überleben konnte nur, wer wirklich gesund war.“

Aleksandrova T.F.

Die ersten Lager in Deutschland waren die Arbeitslager. Dorthin kamen die Gegner des damaligen Regimes. Darunter waren Kommunisten, Gewerkschaftsvertreter, Schriftsteller jüdischer Abstammung, Juristen, Journalisten und andere. Später wurden auch Vertreter sexueller Minderheiten, Sektenmitglieder und Menschen, die ausländische Radiosendungen hörten oder Gerüchte verbreiteten, in die Arbeitslager geschickt. Vor dem Zweiten Weltkrieg fing die Regierung des deutschen

Наш візит до Нойенгамме

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Концентраційні табори у Німеччині- це певного роду в'язниці для військовополонених та цивільних осіб, які певним чином не «влаштували» владу та не підпадали під її ідеологію. Інформацію про концтабори ми діставали в основному на шкільних заняттях, з документальних фільмів. Але, звісно, ця інформація не могла скласти у нас достовірне уявлення про те, яким справді було явище концтаборів у Німеччині за часів Другої Світової війни.

„Не вірте всьому, що пишуть, ми були там все бачили,ми можемо розповісти,як всі насправді було.“

Тарасенко Г.Ф.

На жаль, на шкільних заняттях про концтабори ми дізналися дуже мало, оскільки шкільна програма дуже велика і не було часу зупинитися на цій темі. Про КЦ-табори нам розповідали лише у загальних рисах. Основна думка цих розповідей: «Концтабори-це погано,там вбивали багато людей».

КЦ-табори уявлялись нам як мережа в'язниць, де проживали ворожі нацистській ідеології люди, «неповноцінні люди».

„В Німеччину відправляли людей з усієї Радянської держави. І євреїв і циганів і військовополонених.“

Петровська О.Є.

В скульптурі можна знайти натяк на трикутники, які були відмітним знаком в'язнів.

Фото: ASJ SH

Їх знищували, а натомість прислали нових. Вони не вважались за людей, жили та харчувалися, як тварини, знаходились у жахливих умовах, масово помирали від хвороб, голоду та фізичного і психічного виснаження. Багато хто накладали на себе руки та намагалися втікти.

„Вживали лише ті, хто був здоровий.“

Александрова Т.Ф.

Перші табори в Німеччині були виключно робочими таборами. Туди відправляли людей, які не схвалювали політичний режим,який тоді панував у Німеччині. Серед цих людей були насамперед комуністи, члени профспілок, євреї-письменники, юристи та журналісти тощо. Пізніше у табори почали відправляти гомосексуалістів, розповсюджувачів чуток, релігійних сектантів, осіб, які слухали іноземні радіопередачі. Перед війною у

Unser Besuch in Neuengamme

Reiches an, Juden zu verhaften und in die Lager zu bringen.

„...die SS-Offiziere befahlen der jüdischen Bevölkerung, sich auf dem Marktplatz zu versammeln. Danach wurden sie außerhalb des Dorfes alle getötet. Dort wurde schon vorher eine große Grube gegraben.“

Galicejs'ka G.M.

Mit Beginn des Krieges veränderten die Lager ihren Schwerpunkt. Es entstanden zwei Lagerarten: die Arbeitslager und die Vernichtungslager, sogenannte Todeslager. Die Ziele der Arbeitslager veränderten sich auch, jetzt galt: „Vernichtung durch Arbeit“. In Kriegszeiten gab es in Deutschland und den besetzten Gebieten ca. 5.000 Konzentrationslager. Darunter waren Konzentrationslager, in denen die Menschen festgehalten wurden, Arbeitslager, in denen Häftlinge und Zwangsarbeiter bestimmte Arbeiten verrichteten und Vernichtungslager mit einem einzigen Ziel, so viele Menschen wie möglich zu exekutieren. In den Lagern waren medizinische Experimente und Manipulationen zu Forschungszwecken an den Häftlingen weit verbreitet. Die Wirkung verschiedener chemischer Substanzen auf den menschlichen Organismus wurde untersucht. Lagerärzte übten an gesunden Häftlingen chirurgische Eingriffe.

„Sie kamen gar nicht mehr zu sich. Sie wollten die ganze Welt beherrschen, aus den Menschen einen Roboter, ein sprachloses, heimatloses Wesen machen. Die Ärzte waren darauf trainiert, aus einem Menschen einen gedankenlosen Sklaven zu machen.“

Galicejs'ka G.M.

Bedrückende Stille und Weite: Kiesfelder markieren damalige Standorte der Häftlingsbaracken. Foto: ASJ SH

Obwohl wir von den schrecklichen Verhältnissen gewusst haben, war der Besuch des ehemaligen Konzentrationslager Neuengamme in den Nähe von Hamburg schockierend für uns. Von den ersten Sekunden an fühlten wir eine Spannung, als ob Leiden und Tod an diesem Ort immer noch zu spüren wären. Viele Sachen, die wir hörten oder selbst sahen, waren erschreckend. Allein durch den

Aufenthalt auf dem Lagergelände Neuengamme fühlten wir eine gewisse Niedergeschlagenheit, verbunden mit dem Schmerz tausender Menschen, die hier ihr Leben ließen.

Heute ist das Lagergelände Neuengamme ein Museum. Die Besucher

Наш візит до Нойенгамме

третьому Рейху почали масово ув'язнювати у таборах євреїв.

„...зібрали есесівці всіх євреїв, де було їх велике поселення. В центрі була велика площа для ринку. Зігнали їх на тім місці і вигнали за село. Там під лісом була підготовлена яма. Там їх усіх і повбивали.“

Галицьська Г. М.

З початком війни КЦ-табори змінили свою сутність. З'явилося два види КЦ-таборів: власне трудові та табори масового винищення в'язнів, табори смерті. Проте, трудові табори також змінилися: їх основним завданням стало «Знищення через працю». Загалом за часи війни функціонувало близько 5 тисяч концентраційних таборів, які знаходились як на території Німеччини, так і на території окупованих нею країн. Серед них були концентраційні табори, де утримувались в'язні, робітничі табори, де полонені та примусові робітники виконували певну роботу, а також табори знищення, єдиною метою яких були вбивство великих кількостей людей, що туди потрапляли. У таборах широко практикувалися медичні експерименти і досліді. Вивчалися дії хімічних речовин на людський організм. Нацистські лікарі тренувалися у проведенні хірургічних операцій на здорових людях.

„Ніяк не могли схаменутись. Задумали весь світ захопати, перетворити в роботи, перетворити людину в безмовну тварину, без батьківщини і без роду. Лікарів готовили, щоб зробити з людини бездумного раба.“

Галицьська Г. М.

Хоча це все було нам відомо, та все ж відвідування колишнього концентраційного табору Нойенгамме, неподалік від Гамбурга стало для нас шоком. З перших хвилин, коли ми ступили на територію табору, ми відчули напруження, ніби енергія страждання і смерті ще і досі залишається в цьому місці. Багато речей, побачених та почутих, просто шокували. Саме перебування на території концтабору Нойенгамме приводило у стан якоїсь пригніченості та суму, бо ми розуміли – тут вбито сотні людей.

Тяжка тиша і далечинь: поля з гальки позначають місця розміщення колишніх бараків для в'язнів.

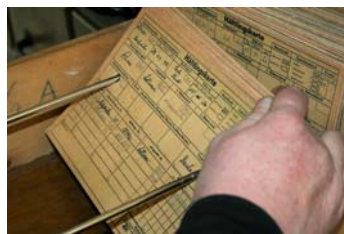
Фото: ASJ SH

На даний момент територія концентраційного табору Нойенгамме

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Unser Besuch in Neuengamme

erfahren etwas über die Schicksale der Häftlinge und können sich von ihren realen Lebensbedingungen einen Eindruck verschaffen. Auch als Gedenkstätte dient dieser Ort. Besucher legen hier Blumen als Zeichen des Gedenkens an die getöteten Menschen nieder. Darüber hinaus finden in Neuengamme regelmäßig Überlebende zu Veranstaltungen zusammen.

Nüchtern sachliche Dokumentation des Terrors: je eine Häftlingskarte für ein tragisches Schicksal. Foto: ASJ SH

Unser Museumsführer Christian eröffnete die Exkursion mit einem Überblick über den Aufbau des Konzentrationslagers. Auf dem Gelände des Konzentrationslagers befanden sich Baracken für die Häftlinge, Gebäude für die deutschen Soldaten und Fabriken, in denen die Häftlinge bestimmte Arbeiten verrichteten. In der Mitte des Lagers gab es einen großen Platz, auf dem die Häftlinge täglich zum Appell antreten mussten und gezählt wurden. Hier fanden auch viele Hinrichtungen statt, das gehörte zum Alltag im Konzentrationslager. In Neuengamme wurden uns auch die Überreste einer Arrestzelle gezeigt. Hier saßen die Häftlinge ihre Strafe ab oder warteten auf ihren Tod. In vielen Arbeitslagern gab es Gaskammern und Krematorien. Das Krematorium war der schlimmste Ort im Lager. Beispielsweise wurden Häftlinge dorthin unter dem Vorwand eines Arztbesuches geladen. Sobald die Person sich ausgezogen hatte, schossen Soldaten ihr in den Rücken.

Einen bleibenden Eindruck hinterließen bei uns gemalte Bilder und Zeichnungen, die Christian uns zeigte. Sie wurden von den Häftlingen selbst gemalt und zeigten ausgehungerte Häftlinge, die schreckliche Folter über sich ergehen lassen mussten: Sie wurden geschlagen, zur Hundehetzerei benutzt und aufs Schlimmste erniedrigt.

„Auf dem Weg zupften wir Gras. Vor Hunger hatten alle im Lager geschwollene Beine.“

Zubenkova N.D.

„Im Arbeitslager durfte man nicht miteinander sprechen und man ist fast verhungert, weil die Wärter richtig gemein waren. Beim Versuch, Grashalme zu essen, wurde man geschlagen.“

Ljubars'ka M.N.

Diese Bilder werden wir wohl nie vergessen. Aus den Bildern und den Erzählungen unseres Museumsführers erfuhren wir, dass die Lebensbedingungen der Häftlinge so unmenschlich waren, dass nur wenige diese ertragen konnten. Ums Überleben wurde wahrhaftig gekämpft. Dabei

Наш візит до Нойенгамме

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Твереза ділова документація терору:
кожна картка в'язня - це трагічно
загублена доля. Фото: ASJ SH

є музеєм, де можна побачити реальні умови життя його колишніх в'язнів та дізнатись про долі окремих людей, які пройшли через нього. Це місце наразі є також меморіалом, до якого приносять квіти, ті хто його відвідують, щоб вшанувати пам'ять загиблих тут людей, а також збираються ті, хто вижив після років проведених в концтаборі.

Наш гід Крістіан розпочав нашу екскурсію табором з опису схеми побудови концентраційних таборів. Зазвичай на території табору знаходились бараки, де жили в'язні, бараки для солдатів німців, фабрики, де полонені виконували певну роботу. Частиною таких таборів також був платіж, що знаходився посередині, саме на такому плацу проходив щоденний збір полонених, їх перерахунок, а також страти, що також були жахливою буденністю концентраційного табору. В таборі Нойенгамме ми також побачили залишки колишнього карцеру, де в'язні відбували покарання за якісь провини чи страчувались. В багатьох концентраційних таборах роль місця страти виконували крематорії або газові камери. Крематорій був найстрашнішим місцем у таборі, зазвичай туди запрошували ув'язнених під приводом огляду у лікаря: коли людина роздягалася їй стріляли у спину.

Величезне враження справили на нас показані нам гідом малюнки, які малювали самі в'язні табору, на яких вони зображували голодних, неймовірно худих полонених які піддавались нелюдських тортурам, побиттю, цькуванню собаками та приниженню.

„Ми йшли і траву рвали, по дорозі на роботу. В таборі у всіх від голоду напухали ноги.“

Зубенкова Н.Д.

„В робітничому таборі нам не можна було з ким-небудь розмовляти. Доглядачі були дуже злими, ми майже вмирали з голоду. При спробі їсти траву, нас били.“

Любарська М.Н.

Ці малюнки напевно назавжди закарбуються в нашій пам'яті. З цих малюнків та зі слів гіда ми дізнались, що умови життя в таборі були такими, що витримати їх могли лише небагато людей, і щоб вижити їм також приходилось інколи втрачати людську

Unser Besuch in Neuengamme

Gefangen auf engstem Raum. Hinter diesem Tor lauerten in Neuengamme Folter und Tod.
 Foto: ASJ SH

verloren viele ihre menschlichen Züge: Es gab Fälle von Kannibalismus und Mord, um ein Stück Brot zu bekommen. Der Tod von Bettenachbarn war Anlass zur Freude, denn bis der neue da war, konnte man mehr Platz für sich beanspruchen. Im Lager wüteten zudem verschiedene Infektionskrankheiten. Praktisch alle Häftlinge litten an Durchfall und viele verrichteten ihre Bedürfnisse direkt in der Baracke. In einem relativ kleinen

Gebäude aus Holz schliefen ca. 300 Menschen auf Holzpritschen in drei Etagen. Zum Ende des Kriegs waren bis zu 800 Häftlinge in jeder Baracke eingepfercht. Acht Menschen mussten sich zum Teil eine Etage teilen. Jede Baracke beinhaltete nur wenige Wasch- und Toilettenbecken. Diese reichten für die Menschenmengen nicht aus.

„Im Lager sprach man nicht mit uns. Wir arbeiteten nur. Wenn man ankam und einen deutschen Soldat etwas fragen wollte, antwortete er nur: ‚Geh weg!‘“

Zubenkova N.D.

Häftlinge durften die deutschen Soldaten nicht ansprechen. Die Arbeit in einem Konzentrationslager war ein Mittel physischer Vernichtung der Häftlinge. Gleichzeitig diente sie aber auch der wirtschaftlichen Ausbeutung und Erniedrigung. Ein Arbeitstag der Häftlinge dauerte mehr als zwölf Stunden. Sie hatten keine Namen, nur Nummern und verschiedenfarbige Aufnäher in Form eines Dreiecks. Die Farbe des Aufnehmers ermöglichte die Identifikation der Gruppe, der ein Häftling angehörte, z.B. Jude oder politischer Häftling.

„Zur besseren Kontrolle der Arbeiter wurden sie nach ihren Nationalitäten in Gruppen unterteilt.“

Petrovs'ka O.E.

Was wir als Projektteilnehmer in Neuengamme gehört und gesehen haben, erschütterte uns zutiefst. Diese Erinnerungen bleiben für immer in unserem Gedächtnis. Die ernüchternde Realität der im Zweiten Weltkrieg vorherrschenden Verhältnisse ist nur schwer zu fassen. Hoffentlich wird Menschen im 21. Jahrhundert nie widerfahren, was ihre Vorfahren an unmenschlicher Behandlung erdulden mussten. Diese grausamen Menschenrechtsverletzungen dürfen nie vergessen werden.

„Kinder, ich wünsche euch, dass ihr nie am eigenen Leib erfahren werdet, was ein Krieg bedeutet. Das ist sehr schlimm.“ Petrovs'ka O.E.

Наш візит до Нойенгамме

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

подобу. Були помічені випадки вбивства за шматок хліба й канібалізм. Смерть сусіда по ліжку сприймалася як свято, тому що можна було зайняти більше місця до приходу. У таборі лютували інфекційні захворювання. Практично всі ув'язнені страждали діареєю і часто випорожнювалися прямо в бараках. Досить невелике дерев'яне приміщення барака містило близько трьох сотень людей, які жили на 3-х поверхових нарах. До кінця війни в бараках жили до тисячі осіб, що спали іноді по вісім на одній полиці. На кожен барак було кілька умивальників і туалетів, нездатних вмістити навіть малої частини в'язнів.

В'язні в тісноті. Поза цими воротами в Нойенгамме на в'язнів чекали смерть і тортури. Фото: ASJ SH

„В таборі з нами взагалі не розмовляли. Працювати і все. Коли підходиш до німця і щось запитуєш, він каже ‘Йди геть!’“

Зубенкова Н.Д.

В'язні не мали права спілкуватися з німецькими солдатами. Працю в концтаборі можна охарактеризувати, як засіб фізичного знищення в'язнів і, працю, як засіб економічної експлуатації. Робочий день в'язнів був не менше 12 годин. У в'язнів більше не було імен, а лише порядкові номери, та нашивки у вигляді трикутників різного кольору, які визначали групу, до якої належав полонений, наприклад, євреї чи політичні в'язні.

„Для кращого контролю в'язнів їх розділили на групи за національною ознакою.“

Петровська О.Є.

Все побачене та почуте під час відвідання колишнього концтабору Нойенгамме настільки шокувало всіх учасників нашого проекту, що, напевно, назавжди залишиться в нашій пам'яті. Морально важко було сприймати жорстоку реальність, яка існувала на території КЦ таборів за часів Другої Світової війни. Ми, люди XXI століття, не можемо, та і, сподіваюся, не зможемо зрозуміти таке нелюдське ставлення до рівних собі істот. Жахлива несправедливість, яка існувала колись, напевно, не зможе бути забутою.

„Діти, я бажаю вам ніколи не дізнатися, не зустрітися з війною, бо війна – це дуже страшно.“

Петровська О.Є.

Folgen der Zwangsarbeit

Betrachtet man das Thema näher, kann man nur zu einem Ergebnis kommen: Unabhängig davon, unter welchen Bedingungen und in welchem Land Zwangsarbeit verrichtet wird, hat sie ausschließlich negative Folgen für die Betroffenen. Schon der Begriff „Zwang“ verheißt nichts Gutes. Die Zwangsarbeit ist eine Arbeit, die also unfreiwillig verrichtet wird. Die Internationale Arbeitsorganisation (IAO) veröffentlichte 2009 Daten über die Zwangsarbeit. Demnach werden ca. 12,3 Millionen Menschen weltweit zu unfreier Arbeit gezwungen. Davon werden 80% sexuell ausgebeutet, 18% zu körperlichen Tätigkeiten und 2% zur Bettelerei und anderen Arbeiten gezwungen.

Welche Folgen hatte die Zwangsarbeit für die betroffenen Menschen im Zweiten Weltkrieg? Ein großer Teil ist an den Folgen der Zwangsarbeit gestorben. Diese Menschen konnten entweder die unmenschlichen Lebensbedingungen nicht mehr ertragen oder wurden willkürlich und grundlos getötet.

„Wir waren viele. Dort waren Menschen aus der Tschechoslowakei, Polen, Frankreich, der Ukraine und anderen Ländern. In der Nacht vom 8. auf den 9. Mai begannen die sowjetischen Kräfte, uns zu befreien. Ich lief zu meinen Landsleuten, neben mir lief ein Franzose. Die Deutschen fingen an, uns in den Rücken zu schießen. Der Franzose schubste mich zu Boden, damit mich keine Kugel trifft.“

Petrovs'ka O.E.

Doch auch für die Überlebenden waren die Folgen dramatisch. Nach der Rückkehr in ihre Heimat wurden sie des Hochverrats verdächtigt und lange verhört. Kurz darauf wurden solche Menschen deportiert.

„Als die Amerikaner uns befreiten, fragten sie uns, ob wir zurückkehren wollen. Sie sagten, dass unsere eigenen Landsleute uns Verrätern die Augen ausstechen und die Zungen abschneiden werden. Ich glaubte dem nicht. Ich war mir sicher, dass ich unbedingt zurückkehren wollte.“

Tarasenko G.F.

Doch das eigene Land brauchte die Rückkehrer nicht. So irrten diese lange umher. Sie bekamen keine Arbeit, keine Bildung und wurden von der Gesellschaft verstoßen.

„Unser Vater wurde ins Lager gebracht, weil er ‚unbequem‘ für die Regierung war. Dort blieb er bis zum Kriegsende. Unsere Landsleute waren Verräter. Die Deutschen hatten ein gutes Herz, viele unterstützten uns sogar.“

Tarasenko G.F.

Наслідки примусової роботи

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Судячи з теми можна дійти висновку, що наслідки примусова робота може мати тільки одні (неважливо де і коли дане явище мало місце) – вкрай негативні. Саме слово «примусова» вже не несе нічого хорошого в собі. Взагалі примусова робота- це примусова праця, що вимагається під страхом покарання. В 2009 році Міжнародною Організацією Охорони Праці була опублікована інформація, згідно якої на даний час близько 12,3 мільйонів людей в світі змушуються до примусової роботи. З них 80%- до сексуального рабство, 18%- до фізичної праці, 2%- до жебракування та інших видів роботи.

Якими ж були наслідки примусової роботи під час Другої Світової Війни для людей, котрі стали її жертвами? Більшість відчула їх у повному обсязі – вони померли підневільними, під тиском нацистського режиму. Ці люди або не витримали тих нелюдських умов, в яких вони знаходились, або ж просто були вбиті через чисте бажання чи примус.

„Нас було багато народу. Були чехословаки, поляки, французи, українці та багато інших. В ніч з 8 на 9 травня нас почали визволяти, я бігла до своїх, біля мене біг француз, німці почали стріляти нам в спину. Француз, який біг біля мене штовхнув мене, щоб німці не влучили.“

Петровська О.Є.

Для тих, хто вижив, наслідки були не менш жахливими – при прибутті на Батьківщину більшість таких людей відразу ж стали об'єктами допитів з боку влади, за підозрою в державній зраді та велика частина їх була відразу ж відправлена у нове заслання.

„Як визволили нас американці, то питали чи ми хочем додому вертатись, казали що там зрадникам очі виколюють, язики відрізають, а я в те не вірила, точно хотіла на Батьківщину вертатись.“

Тарасенко Г.Ф.

Ті, кому вдалося уникнути такої гіркої долі, поневірялися дуже довгий час, бо державі вони не були потрібні. Таким людям тяжко було влаштуватись на роботу, отримати освіту і взагалі існувати в суспільстві.

„Тата забрали в табір, бо він був неблагонадійний, там він до кінця війни пробув. Це наші були зрадники, а в німців золоте серце було, так деякі нас підтримували.“

Тарасенко Г.Ф.

Folgen der Zwangsarbeit

„Dann kamen wir zu Hause an. Hier war das jedoch nicht besser. Unser größter Wunsch war es, eine Arbeit zu finden, um uns endlich satt zu essen.“

Ljubars'ka M.N.

Manche Ostarbeiter verdienten Geld in Deutschland, konnten es dort aber nicht ausgeben. So waren sie nach der Rückkehr gezwungen, es wegzuworfen, weil in der UdSSR kein Währungsumtausch möglich war. Zudem versuchten die ehemaligen Ostarbeiter, ihren Deutschlandaufenthalt geheim zu halten, um nicht als Verräter abgestempelt zu werden. Viele bereuten ihre Rückkehr in die Heimat. Es gab kaum einen Unterschied zur Haltlosigkeit zuvor in Deutschland.

Die Zeit verging und die Gesetzgebung bezüglich der ehemaligen Ostarbeiter änderte sich. Die nicht mehr zahlreichen ehemaligen Zwangsarbeiter bekamen bestimmte Vergünstigungen, die ihr Leben vereinfachten. Letztendlich wurden sie den Kriegsveteranen gleichgestellt und bekamen eine Entschädigung, jedoch nicht ausreichend, um ein tiefsitzendes Trauma zu heilen. Leider profitierten auch nicht alle von den Entschädigungen. Viele erhielten nur geringfügige Vergünstigungen.

Nicht nur finanziell, auch moralisch hat sich etwas bewegt.

„Alle Nachbarn mögen mich. Sie kommen immer an und fragen mich, ob ich was brauche?“

Tarasenko G.F.

Die Gesellschaft im Allgemeinen interessieren die Probleme der ehemaligen Ostarbeiter jedoch nur am Rande. Niemand nimmt besondere Rücksicht auf diese Menschen und ihr Schicksal, solange er selbst von solch schrecklichen Ereignissen verschont bleibt. Solches Verhalten verletzt die Veteranen zutiefst.

Auch heutige Formen von Zwangsarbeit haben verheerende Folgen: Sexuelle Sklaverei, Menschenhandel, Ausbeutung am Arbeitsplatz, Diskriminierung im Beruf aus unterschiedlichsten Gründen und mehr hinterlassen Spuren. Oft erkennen die Betroffenen zunächst nicht, dass sie unfreier Arbeit zum Opfer fallen. Sie glauben, keine andere Wahl zu haben und erklären sich mit auch mit widrigen Bedingungen einverstanden. Unfreie und ausbeuterische Arbeitsverhältnisse bleiben auch heute ein Problem, von dem in 56% der Fälle Frauen betroffen sind. Mit den heutigen Menschenrechtsverletzungen in diesem Bereich beschäftigen sich die folgenden Kapitel.

Наслідки примусової роботи

„Як приїхали на батьківщину, то і тут було погано, думали лише влаштуватись на роботу, щоб хоч наїстися.“ Любарська М.Н.

Деякі оstarбайтери заробили в Німеччині гроші, але не могли там їх витратити, тож по поверненню на Батьківщину ці гроші прийшлося викинути, адже в Радянському Союзі обмінювати валюту, та взагалі зізнатись, що ти був на примусовій роботі в Німеччині було дуже небезпечно. Один тоталітарний режим змінився іншим. Багато хто жалкував, що не залишився в Німеччині, так як великої різниці між поневіряннями там і тут не було.

Минав час і змінювалося законодавство. Змінилось воно і у відношенні до даних людей, колишніх оstarбайтерів. З'явилися деякі пільги, які хоч трохи полегшували життя і так вже нечисленним колишнім оstarбайтерам. Врешті-решт їх прирівняли до учасників війни та виплатили невелику компенсацію. Та хіба цього достатньо, щоб загоїти таку величезну травму в душі людини? На жаль, були й такі, хто жодних компенсацій не отримав, а має наразі лише певні пільги.

„Мене всі сусіди люблять, весь час допомагають. Питають, треба вам щось?“ Тарасенко Г.Ф.

Зміни відбулися і у моральному плані. Хоча суспільство дуже мало хвилюють проблеми цих людей і мало хто взагалі рахується з ними. Людям це не потрібно, поки це не дісталось їх. Таке відношення тільки поглиблює ту душевну рану, котра є у серцях цих людей.

Щодо примусової роботи сьогодні – вона теж має страшні та безповоротні наслідки: сексуальне рабство, торгівля людьми, зловживання трудовим договором, дискримінація за різними принципами на роботі та інше. Факторів, котрі спричинюють дані наслідки, безліч. Часто люди самі не здогадуються, що стають жертвами примусової роботи, часто не мають іншого вибору і самі погоджуються на таке (хоча альтернатива є завжди). Недобровільні і примусові робочі відносини залишаються проблемою і сьогодні. У 56% випадків жертвами таких відношень стають жінки. В наступному розділі йдеться про порушення прав людини саме в цій сфері.

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Menschenrechtsverletzungen heute

„Zwangsarbeit war gestern - von wegen!“ – Der Projekttitel legt es bereits nahe. Im Verlaufe unserer Arbeit haben wir uns nach dem Blick in die Vergangenheit der Gegenwart zugewandt und mussten nach eigenen Recherchen und Expertengesprächen feststellen, dass Menschenrechtsverletzungen in Zusammenhang mit dem Thema Arbeit auch heute noch eine erschreckend große Rolle im Alltag von Millionen Menschen weltweit spielen. Dabei existieren unterschiedliche Arten von Zwangsarbeit, Sklaverei und unfreien Lebens- und Arbeitsverhältnissen. Trotz einer Vielzahl internationaler, regionaler und nationaler Initiativen und Programme ist deren vermutetes Ausmaß hoch.

Nicht überall sind die Arbeitsbedingungen heute so gut wie auf der Bio-Finca von Jorge Caraisaco. Foto: TransFair e.V./Santiago Engelhardt

Die traditionelle Sklaverei beinhaltet den Kauf und Verkauf von Menschen. Sie werden oft aus ihrer Heimat entführt, vererbt oder als Geschenk weitergegeben. Die klassischen Konzepte von Sklaverei und Leibeigenschaft gehen jeweils von einer in unterschiedlichem Maße eingeschränkten Rechtsstellung einzelner Menschen aus. Sklaverei bedeutet demnach, dass ein Mensch über einen anderen Menschen vollkommen verfügen kann, da dieser sein Eigentum ist. Dem Sklaven wird seine Freiheit genommen. Die Täter stammen heute zumeist aus dem sozialen oder familiären Umfeld und hindern die Opfer an freien Entscheidungen, indem sie ihnen Wissen über ihre Rechte und Pflichten vorenthalten und Angst vor Sanktionen und Nachteilen, staatlichen Meldebehörden oder der Ausländerbehörde schüren.

Die meistverbreitete Form der Zwangsarbeit ist die Prostitution von Frauen und Mädchen. Diese werden oft gekidnappt, verkauft und gezwungen, im Rotlichtmilieu zu arbeiten. Dabei spielt der Menschenhandel ebenfalls eine große Rolle. Er ist als massive Menschenrechtsverletzung ein globales Problem. Frauen und Kinder werden unter der Anwendung von Gewalt oder Täuschung über Ziel und Zweck der Reise meist ins Ausland verbracht. Oft werden falsche Tatsachen vorgespiegelt, etwa die Möglichkeit für die Betroffenen, am Zielort legal arbeiten, die Familie ernähren, ein besseres Leben führen und wirtschaftlichen Gewinn erzielen zu können. Am Ende profitieren nur die Menschenhändler. Die Frauen und Mädchen wer-

Не всюди люди мають такі добрі умови роботи, як на біо-фермі Джордж Караісако. Фото: TransFair e.V./Сантьяго Енгелхардт

“Примусова робота в минулому - аж ніяк!” - назва нашого проекту підтверджує вище сказане. В ході роботи над проектом, ми розглянули ситуацію в минулому і звернулись до сьогодення, провели власні дослідження та поговорили з експертами, тож тепер можемо стверджувати, що порушення прав людини в

аспекті праці, на сьогоднішній день відіграють надзвичайно велику роль в житті мільйонів людей по всьому світі. Існують різні види примусової роботи: рабство, несправедливі умови життя та праці. Незважаючи на величезну кількість міжнародних, регіональних та національних ініціатив та програм по боротьбі з цим явищем, масштаби його все ж залишаються величезними.

Поняття рабства означає можливість купівлі та продажу людини. Часто таким чином людей вивозять з їх Батьківщини, передають у спадок або як подарунок. Класичні поняття рабства та кріпацтва в тій чи іншій мірі означають обмеження правового статусу людини. Рабство – це можливість однієї людини мати в своєму повному розпорядженні іншу людину, як свою власність. У рабів відбирають їх волю. Такі злочини в наш час відбуваються в соціальному чи сімейному оточенні, таким чином не дають змогу жертвам приймати самостійні рішення, обмежуючи їх у знанні прав та обов’язків, залякуючи їх різноманітними санкціями, зверненням до органів державної влади та імміграційних відділів.

Найпоширенішою формою примусової праці в наш час є жіноча проституція. Частіш за все жінок та дівчат викрадають, продають та змушують до сексуального рабства. В таких випадках, як ми бачимо, має місце і торгівля людьми. Торгівля людьми є глобальною проблемою в сенсі порушення прав людини. Жінок та дітей силоміць чи обманом вивозять закордон, не повідомляючи про справжню ціль такої поїздки. Зазвичай людей обманюють фальшивими обіцянками, до прикладу, можливістю легального працевлаштування, кращими умовами життя, змогою прогодувати родину чи отримати певну

Menschenrechtsverletzungen heute

den hingegen werden zur Prostitution und hauswirtschaftlichen Tätigkeiten genötigt.

Eine andere Form der Zwangsarbeit ist die Kinderarbeit. In vielen Ländern arbeiten Millionen von Kindern weltweit 12 Stunden am Tag und mehr, während ihnen Bildung und Erholung verwehrt bleiben. Diese sind jedoch unerlässlich für ihre persönliche und soziale Entwicklung und daher in den Menschenrechten verankert. Etwa in der Textilindustrie stellen Kinder auch für bekannte Marken für Hungerlöhne und unter gesundheitsgefährdenden Arbeitsbedingungen Kleidung her, die auf ausländischen Märkten billig verkauft werden kann.

Kinderarbeit ist auch heute ein weit verbreitetes Problem, dem sich beispielsweise UNICEF mit dem Einsatz für Kinderrechte entgegenstellt.

Foto: UNICEF/HQ96-0966/Jose Hernandez-Claire

Mangels Aufklärung führt auch in entwickelten Staaten die Unkenntnis über ihre Rechte insbesondere viele junge Menschen in Arbeitsverhältnisse, die gegen Menschenrechte verstoßen, etwa mit Blick auf die Arbeitszeiten, angemessene Entlohnung, Erholungs- und Urlaubszeiten.

Zwangsarbeit umfasst auch die Schuldknechtschaft. Das bedeutet, dass Eltern zum Beispiel ein Kredit gewährt wird, um Operationen oder ärztliche Behandlungen ihrer Kinder zu bezahlen. Um diesen Kredit zu tilgen, müssen sie im Gegenzug sieben Tage die Woche, 365 Tage im Jahr unter ausbeuterischen Bedingungen für den Kreditgeber arbeiten.

In unfreien Arbeitsverhältnissen endet oft auch die Zwangsverheiratung, die in einigen Regionen der Welt weit verbreitet ist. Frühe Ehen und Zwangsverheiratungen betreffen Frauen und Mädchen, die ohne eine Wahl hinsichtlich Partner und Zeitpunkt zu haben, verheiratet und so zu einem Leben in Knechtschaft, oft begleitet von physischer Gewalt, gezwungen werden.

Fazit: Es gibt auch heute noch viele Formen der Zwangsarbeit und Sklaverei. Die Opfer sind darauf angewiesen, dass man sich mit diesen Menschenrechtsverletzungen befasst und sie bekämpft! Dabei sollten jeder Staat, jede Organisation und jeder Einzelne sich nach seinen Möglichkeiten für die Rechte eines jeden Menschen einsetzen.

Порушення прав людини в сучасному суспільстві

грошову вигоду. Але зрештою у виграші залишаються лише торговці людьми, а жінок та дівчат змушують займатися проституцією чи перетворюють в побутових рабинь.

Праця дітей є розповсюдженою проблемою. Проблеми порушення прав дітей протистоїть UNICEF.

Фото: ЮНІСЕФ/HQ96-0966/Хосе Хернандес-Клер

Іншою формою примусової роботи дитяча праця. В багатьох країнах світу діти працюють понад 12 годин на день, в той же час будучи позбавленими можливості отримання освіти та відпочинку. Тим не менш останні є невід'ємною частиною особистого та соціального розвитку дитини та є одними з основним прав кожної особистості. Так скажімо в текстильній промисловості багато

дітей за мізерну платню та в жахливих умовах праці, виробляють одяг, який потім за нижчими цінами продаватиметься на зовнішньому ринку.

Брак інформації призводить до того, що навіть у розвинених країнах, люди не знають своїх прав. Особливо молодь часто стає жертвою трудових договорів, що порушують їх права у відношенні робочого часу, справедливої оплати праці, відпочинку та відпустки.

Примусова робота включає в себе також поняття боргової кабали. Це означає, що якщо батькам буде надано кредит на операцію чи то лікування дитини, то для того, щоб погасити цей кредит, вони змушені будуть працювати 7 днів на тиждень, 365 днів на рік, в умовах експлуатації кредитора.

Невільними трудовими відносинами часто закінчується і примусовий шлюб, широко поширений в деяких регіонах світу. Жертвами ранніх та примусових шлюбів стають жінки та дівчата, котрі не мають вибору щодо свого партнера та часу заміжжя, в наслідок чого живуть у рабстві, часто зазнаючи фізичного насильства.

Висновок: існує багато форм примусової праці та насильства. Порушення прав людини треба вміти побачити та навчитися з ними боротись! Кожна країна, кожна організація, кожна окрема людина повинна в силу своїх можливостей берегти права людини від порушень.

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Menschenrechte schützen

Als wir uns mit dem Thema Zwangsarbeit heute beschäftigen, fragten wir uns, wie es möglich ist, die Menschenrechte zu schützen und Zwangsarbeit zu verhindern.

Die UN-Vollversammlung, hier im Februar 2012 bei der Abstimmung über eine Resolution gegen die Gewalt in Syrien.

Foto: UN Photo/Devra Berkowitz

Dabei schauten wir zunächst auf die politischen und weltumspannenden Zusammenhänge: Wir lernten verschiedene Organisationen kennen, die es sich zur Aufgabe gemacht haben, Menschenrechte zu schützen und Zwangsarbeit zu verhindern. Beispielhaft zu nennen sind die Vereinten Nationen (UN), welche 1948 erstmals die allgemeingültigen Menschenrechte deklarierten, und die Internationale Arbeiterorganisation (IAO), die 1992 das

Internationale Programm for the Elimination of Child Labor (IPEC) ins Leben rief. Dieses Programm hilft von Zwangsarbeit betroffenen Kindern aus den Arbeitsverhältnissen heraus und macht auf die circa 218 Millionen Kinderarbeiter aufmerksam. Einmal im Jahr werden Berichte zu Arbeitsschutzanstrengungen einzelner Länder veröffentlicht sowie Konventionen und Empfehlungen zur Verbesserung des Schutzes herausgegeben. Zu diesen Konventionen gehört auch die Europäische Konvention, die 1953 in Kraft trat. Diese besagt unter anderem, dass niemand versklavt oder gezwungen werden darf, Zwangsarbeit zu leisten. Zudem wurde 1959 der Europäische Gerichtshof für Menschenrechte gegründet, der jedem die Möglichkeit gibt, menschenrechtsverletzende Umstände anzuklagen und schon vieles gegen Zwangsarbeit unternommen hat.

Darüber hinaus existieren verschiedene Projekte zum Schutz der Menschenrechte, z.B. der Global Compact, welcher sich für das Versammlungsrecht sowie die Abschaffung aller Formen der Zwangsarbeit, die Abschaffung von Kinderarbeit und jegliche Beseitigung von Diskriminierung in Beruf und Beschäftigung einsetzt. Auch nationale Projekte setzen sich etwa in der Ukraine für bessere Arbeitsbedingungen ein. Dass schon zwei bis acht Millionen Ukrainerinnen und Ukrai-

Auch die UNICEF, das Kinderhilfswerk der Vereinten Nationen, setzt sich für Kinderrechte, die Stärkung und Bildung von Kindern und gegen Kinderarbeit ein, hier im Sudan.

Foto: UNICEF/HQ06-0715/Georgina Cranston

Захист прав людини

Працюючи над темою примусової праці, ми запитали себе - Як впоратися з цією проблемою сьогодні, як можна захистити права людини і запобігти примусовій праці.

Для цього ми перш за все розглянули політичні та глобальні проблеми: Ми познайомилися з різними організаціями, місією яких є захист прав людини та запобігання примусовій праці. Яскравими прикладами таких організацій є Організація Об'єднаних Націй (ООН), яка вперше в 1948 році проголосила загальновизнані права людини, Міжнародна Організація Праці (МОП), що в 1992 році дала старт Міжнародній Програмі по Ліквідації Дитячої Праці (ІПЕК). Ця програма рятує дітей, постраждалих від примусової праці та звертає увагу людей на 218 мільйонів працюючих дітей. Раз на рік публікуються звіти про здоров'я та безпеку дітей в окремих країнах, створюються нові конвенції та надаються рекомендації щодо поліпшення захисту від проявів цієї проблеми. До таких конвенцій належить також Європейська Конвенція, яка вступила в силу в 1953 році. Вона зокрема проголошує, що ніхто не повинен бути поневолений або змушений до виконання примусової праці. Крім того, в 1959 році було створений Європейський суд з прав людини, який дає можливість кожному звертатися зі скаргами, щодо порушення прав людини. Діяльність цієї організації вже зробила значний внесок в боротьбу з примусовою працею.

Засідання ООН у лютому 2012. Тут під час голосування з приводу резолюції проти насильства в Сирії.

Фото: ООН Фото/Девра Берковіц

Також UNICEF, організація ООН, яка між іншим займається захистом прав дитини на освіту, виступає проти дитячої праці.

Фото: ЮНІСЕФ/HQ06-0715/
Джеорджина Кренстон

Крім того, існують різні проекти щодо захисту прав людини. Наприклад, Глобальний договір, який бореться за право на свободу зборів та ліквідацію всіх форм примусової та дитячої праці, а також усунення будь-якої дискримінації у сфері зайнятості. В Україні також існують національні проекти покликані поліпшити умови праці людей. Той факт, що приблизно від двох до восьми мільйонів українців виїхали закордон у пошуках роботи і кращих умов праці,

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Menschenrechte schützen

ner ins Ausland abgewandert sind, um dort Arbeit und bessere Bedingungen zu finden, stellt das Land künftig vor Nachwuchsprobleme. Bemängelt wurde in Expertengesprächen auch, dass Menschen mangels Kenntnis ihrer Rechte in ausbeuterische Arbeitsverhältnisse geraten. Zu fordern ist hier, in Bildung und Aufklärung der Menschen zu investieren, um sie unabhängig und weniger anfällig für Ausbeutung zu machen. Auch härtere Strafen für Menschenhändler sind erforderlich.

Wählerisch beim Einkauf - mein Einsatz gegen Ausbeutung.

Foto: TransFair e.V.

Auch als Einzelperson hat man die Möglichkeit, das Seine gegen Zwangsarbeit und Ausbeutung zu tun. Jeder kann sich im persönlichen Umfeld engagieren, sich und andere informieren und denen zur Seite stehen, deren Rechte bedroht sind. In größeren Dimensionen gedacht, ist vor allem der bewusste Konsum ein Mittel, um Kinderarbeit und Ausbeutung vorzubeugen. Viele Produkte werden heutzutage so gekennzeichnet, dass die Konsumenten wissen, dass die Produkte unter guten sozialen Bedingungen hergestellt wurden. In der Teppichindustrie existiert beispielsweise das sogenannte Rugmark-Etikett, welches garantiert, dass der Teppich nicht von Kindern hergestellt wurde. Die Fairtrade-Foundation verleiht Produkten, die den international anerkannten Standards für fairen Handel entsprechen, das FAIRTRADE-Zeichen. In fast jedem großen europäischen Supermarkt sind Produkte mit diesem Zeichen erhältlich. Mit Hilfe solcher Gütesiegel hat jeder Mensch die Möglichkeit, sich mit seiner Auswahl persönlich an dem Kampf gegen Zwangsarbeit zu beteiligen und sich für Menschenrechte einzusetzen. Auch Berichterstattung und öffentlicher Druck von Verbrauchern und Organisationen auf Konzerne können bewirken, dass diese sich in der Produktion an die Menschenrechte, Arbeitsstandards und auch Umweltbelange halten.

Dieses Gütesiegel steht für Fairen Handel. Foto: TransFair e.V./M.Ersch

Insgesamt haben wir in dem Projekt erfahren, dass also jeder Mensch, jede Organisation, jeder Staat die Chance hat, sich nach seinen oder ihren Möglichkeiten für Menschenrechte und gegen Zwangsarbeit stark zu machen. Nicht in allen Ländern werden diese Möglichkeiten leider bislang konsequent genutzt.

Захист прав людини

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

означає для країни невідворотні демографічні проблеми. В дискусіях з експертами обговорювався також той факт, що люди часто не знають своїх прав, через що стають заручниками експлуататорських умов праці. Для кожної держави необхідно робити інвестиції у навчання та виховання людей, щоб зробити їх більш незалежними та менш вразливим до експлуатації. Також повинні бути введені більш суворі міри покарання за торгівлю людьми.

Кожен з нас може зробити свій власний внесок у боротьбу з примусовою роботою та експлуатацією. Ми повинні обговорювати цю проблему в своєму особистому оточенні, а також інформувати інших, і ставати на захист тих, чий права перебувають під загрозою. В ширшому розумінні, кожен повинен бути свідомим споживачем, щоб сприяти ліквідації дитячої праці та експлуатації. Багато продуктів сьогодні позначені таким чином, щоб споживачі знали, що продукти були виготовлені в хороших соціальних умовах. У виробництві килимів є наприклад так звана Рагмарк етикетка, яка гарантує, що килим не був виготовлений з використанням дитячої праці. Організація

Вибагливість під час купівлі - це мій внесок до боротьби з трудовою експлуатацією.

Фото: TransFair e.V.

Цей знак якості позначає справедливу торгівлю. Фото: TransFair e.V./М.Ерш

справедливої торгівлі надає продукти, які відповідають міжнародно-визнаним стандартам справедливої торгівлі та маркуються позначкою Fairtrade. Майже у всіх великих європейських супермаркетах в продажу є продукти з таким маркуванням. За допомогою таких заходів, кожна людина має змогу, свідомо роблячи свій вибір, брати участь у боротьбі проти примусової праці та ставати на захист прав людини. Крім того, звітність та суспільний тиск з боку споживачів можуть змусити виробництва дотримуватися вимог в області прав людини, трудових стандартів та охорони навколишнього середовища.

В цілому, завдяки цьому проекту, ми дізнались, що кожна людина, кожна організація та кожна держава може в міру своїх можливостей відстоювати права людини та боротись з проявами примусової праці. Нажаль, не у всіх країнах цієї можливістю користуються.

Mit Zeitzeugen im Dialog

Aleksandrova Tetiana Fedorivna, 85 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

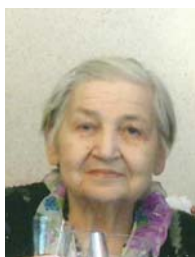

Sie leistete Zwangsarbeit in einer Fabrik in der Nähe von Stuttgart. Die ersten Eindrücke von Deutschland waren schrecklich. Sie wohnte in einer großen Baracke und musste das Bett mit zwei weiteren Menschen teilen. Sie bekam nur wenig zu essen. Sie hatte keine Möglichkeit, den Kontakt zu ihrer Familie aufrechtzuerhalten. Trotzdem kann sie nur Gutes sagen über die Deutschen, die sie kennen gelernt. Besonders gut behandelte der Leiter der Fabrik die Ostarbeiter. Nach dem Kriegsende kehrte sie zurück. Sehr schmerzhaft sind ihre Erinnerungen an die Lebensbedingungen im eigenen Land. Sie bangte um ihr Leben, deswegen erzählte sie nichts von ihrer Zwangsarbeit in Deutschland.

„Es waren viele warmherzige Menschen unter den Deutschen, z.B. der Meister, der mir sehr geholfen hat. Einmal gab er mir sogar seine Schuhe, damit ich bei Frost nicht barfuß arbeiten musste.“

Das Interview mit Aleksandrova Tetiana Fedorivna führten Kristina Bezuško, Maksim Guculjak, Ronja Michelle Rumpf, Jasmin Bonse und der Gruppenleiter Oleksandr Guculjak. Unser Dank gilt Oleksandr Guculjak für die Übersetzung.

Galicejs'ka Galyna Mefodijivna, Chernivtsi (Ukraine)

Galyna Mefodijivna arbeitete in vielen Bereichen, angefangen von der Stahlproduktion in Berenz bis zur Milchproduktion in Brüggen. Mit ihr waren dort Belgier, Franzosen und Menschen jüdischer Abstammung tätig. Die Bauern, bei denen sie arbeitete, behandelten sie gut. So gut, wie sie nur konnte, half sie ihren Landsleuten in Deutschland. Deshalb war sie beliebt und wurde von allen respektiert.

Galyna Mefodijivna wollte uns viel über ihr Leben in Deutschland erzählen. Leider verstarb sie wenige Wochen vor unserem Besuch. Die in der Broschüre verwendeten Erinnerungen und Zitate wurden uns von der Familie der Verstorbenen bereitgestellt.

Спілкування зі свідками

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Александрова Тетяна Федорівна, 85р., Чернівці (Україна)

Примусово працювала на військовому заводі поблизу Штутгарта. Перші враження по прибутті в Німеччину для жінки були просто жахливими. Жила в величезному баракі, де на одному ліжку спало 3 людей та отримувала надзвичайно мало їжі. Не мала змоги підтримувати зв'язок зі своєю родиною. Незважаючи на це дуже добре згадує ставлення простих німців та зокрема шефа своєї фабрики до оstarбайтерів. По завершенні війни повернулася на Батьківщину. З боєм пригадує складні умови життя по поверненні та приховування факту примусової роботи в Німеччині, бо боялася за життя.

„Було дуже багато добрих людей серед німців, наприклад майстер, який допомагав мені. Одного разу він віддав мені свої черевики, коли я змушена була босою працювати на морозі.“

З Тетяною Федорівною інтерв'ю проводили Безушко Христина, Гуцуляк Максим, Роня-Мішель Румпф, Ясмін Бонзе, та керівник групи Гуцуляк Олександр. Подяка за переклад висловлюється Гуцуляку Олександрові.

Галицька Галина Мефодіївна, Чернівці (Україна)

Галина Мефодіївна пропрацювала на дуже багатьох об'єктах, починаючи з металургічного заводу в м. Беренц і закінчуючи маслозаводом у м. Брюгген поряд із бельгійцями, французами та іншими представниками європейських націй. Гарно відгукувалась про хороше відношення німецьких фермерів до неї під час роботи в них. Як тільки могла допомагала своїм товаришам під час роботи в Німеччині. За це її всі любили та поважали.

Галина Мефодіївна дуже хотіла поділитись з нами спогадами про своє життя в Німеччині та на превеликий жаль не дожила до нашого візиту кілька тижнів. Спогади та цитати Галини Мефодіївни використані тут, взяті з її особистого щоденника, люб'язно наданого нам родиною покійної.

Mit Zeitzeugen im Dialog

Zubenkova Nina Davydivna, 89 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Am Anfang des Krieges wurde sie nach Deutschland verschleppt. Diese Zeit assoziiert sie mit einem ständigen Hungergefühl, schwerer Arbeit und Erniedrigungen. Sie erinnert sich an das OST-Zeichen auf ihrer Brust, das sie ständig tragen musste. Später wurde sie zur Haushälterin bei einem deutschen Arzt. Die Lebensbedingungen dort waren sehr angenehm, die Familie behandelte sie gut. Sie wurde fast zum Familienmitglied für diese Menschen. Sie bekam Essen, Kleidung und alles, was nötig war. Nach dem Kriegsende hat ihr die Familie angeboten, in Deutschland zu bleiben. Sie hatte jedoch abgelehnt und kehrte in ihre Heimat zurück.

Das Interview mit Nina Davydivna führten Svitlana Stoljar, Kateryna Pazjuk, Niklas Fricke, Samuel Benz und die Gruppenleiterin Lyudmyla Lütjens. Unser Dank gilt Lyudmyla Lütjens für die Übersetzung.

Ljubars'ka Marija Nykonivna, Chernivtsi (Ukraine)

Sie leistete drei Jahre lang Zwangsarbeit in Deutschland. Sie arbeitete in vielen verschiedenen Betrieben. Noch heute verfolgt sie die Fabrik in Frankfurt am Main in ihren Träumen. Für ihre Arbeit wurde sie in Reichsmark bezahlt, konnte diese jedoch nicht ausgeben. Sie arbeitete im Schichtdienst mehr als zwölf Stunden. Es war verboten, mit jemandem zu sprechen. Unterhaltungen im Allgemeinen waren strengstens untersagt. Diese Frau war gezwungen, in ihrer Freizeit zusätzlich zu arbeiten, um Essen zu bekommen. Sie erinnert sich an die einfachen Deutschen, die den Ostarbeitern Essen gaben. Nach dem Kriegsende musste sie einen Monat lang in einem Güterwaggon Richtung Heimat fahren, um nach Hause zu kommen.

„Dort waren zwei Deutsche. Sie waren nicht so wie alle anderen, sie gaben uns etwas zu essen.“

Das Interview mit Marija Nykonivna führten Nastja 'Mac'oc'ka, Viktorija Palij, Mark Selle, Freya Schulz und die Gruppenleiterin Laura Püschel. Unser Dank gilt der Übersetzerin Nadija Tonen'ka.

Спілкування зі свідками

Зубенкова Ніна Давидівна, 89, Чернівці (Україна)

На початку війни була примусово вивезена до Німеччини та потрапила в робітничий табір. Час перебування там асоціюється у жінки з постійним голодом, тяжкою працею та приниженням гідності. Врізався в пам'ять жінки знак ОСТ, нашитий на грудях. Згодом жінка стає хатньою робітницею в сім'ї німецького лікаря. Умови життя в цій родині для неї були дуже хорошими, адже родина ставилась до жінки дуже добре, згодом вона стала майже членом сім'ї для цих людей. Отримувала їжу, одяг та все необхідне для себе. По завершенні війни отримала від сім'ї пропозицію залишитись в Німеччині, але не прийняла її та повернулась на Батьківщину.

З Ніною Давидівною інтерв'ю проводили Столяр Світлана, Пазюк Катерина, Ніклас Фріке, Замуель Бенц та керівник групи Лютьєнс Людмила. Подяка за переклад висловлюється Лютьєнс Людмилі.

Любарська Марія Никонівна, Чернівці (Україна)

Під час примусової роботи працювала в Німеччині на протязі 3 років. Трудилась на багатьох різних підприємствах, але і по сьогодні бачить уві сні завод у Франкфурті—на—Майні. За працю на виробництві навіть отримувала оплату в Дойч Марках, якими щоправда ніде не мала змоги розрахуватись. Працювати змушена була по 12 годин на день, позмінно. Розмовляти з будь-ким було заборонено, спілкування з іншими людьми було жорстко обмеженим. Жінка змушена була працювати додатково у свій вільний час, щоб отримати хоч якусь їжу. Пригадує доброту простих німців, котрі допомагали отсарбайтерам їжею. По завершенні війни, щоб повернутись додому жінка їхала в вантажному вагоні цілий місяць!

„Було там двоє німців, не таких, як усі, вони нам їсти трохи давали.“

З Марією Никонівною інтерв'ю проводили Мацьоцька Анастасія, Палій Вікторія, Марк Зелле, Фрая Шульц та керівник групи Лаура Пюшель. Подяка за переклад висловлюється Тоненькій Надії.

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Mit Zeitzeugen im Dialog

Petrovs'ka Olena Evgenijivna, 82 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

1943 bis 1945 leistete sie Zwangsarbeit in Deutschland. In dieser Zeit war sie bei Bauern tätig und überstand den Aufenthalt in einem Konzentrationslager. Sie musste unterschiedliche Arbeiten durchführen, etwa Schützengräben ausheben, Gasmasken herstellen und im Haushalt helfen. Sie überlebte Hungernot und Erniedrigungen nur dank der Hilfe der deutschen Bevölkerung. Sie erinnert sich an die Freundlichkeit

der Menschen den Ostarbeitern gegenüber. Nach dem Krieg traf sie ihre Mutter und ihren Bruder wieder. Nach der Rückkehr in die Heimat wurde sie von der Regierung als Verräterin abgestempelt, weil sie in Deutschland gearbeitet hatte. Heute bekommt sie keine Unterstützung vom Staat.

Das Interview mit Olena Evgenijivna führten Andrij Dem'jančuk, Oleksandra Vyšnjakova, Levke Nissen, Nadine Wiesenberger und der Gruppenleiter Jens Vetter. Unser Dank gilt der Übersetzerin Marta Mel'nyk.

Tarasenko Galyna Fedorivna, 86 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Sie wurde nach Deutschland verschleppt und musste dort drei Jahre lang Zwangsarbeit leisten. Sie musste in vielen Bereichen arbeiten, darunter als Haushaltshilfe und als Arbeiterin in einer Fabrik. Um Essen zu bekommen, half sie in ihrer Freizeit einer deutschen Frau im Haushalt. Sie versuchte, aus der Fabrik zu fliehen, weil die Bedingungen dort sehr schwer zu ertragen waren. Nachdem sie wieder gefangen genommen worden war, wurde sie an eine Arbeitsvermittlung weitergereicht. Daraufhin wurde sie von

einer Familie als Haushaltshilfe eingestellt. In den drei Jahren in Deutschland hatte diese Frau sechs Arbeitsplätze. Sie hat sehr gute Erinnerungen an die Deutschen. Manche ihrer Arbeitgeber interessierten sich sehr für die Schicksale der Ostarbeiter und halfen, wo sie nur konnten. Galyna Fedorivna sagte, dass die Deutschen wahrhaftig „goldene Herzen“ haben.

Das Interview mit Galyna Fedorivna führten Kateryna Gyrbu, Vitalij Osačuk, Christiane Fox, Mathis Menke und die Gruppenleiterin Lina Stratiichuk. Unser Dank gilt Lina Stratiichuk für die Übersetzung.

Спілкування зі свідками

Петровська Олена Євгеніївна, 82 р., Чернівці (Україна)

Примусово працювала в Німеччині з 1943 по 1945 рр. За цей час була як в Концентраційному таборі та і працювала в родині селян. Робота, яку виконувала жінка була різною: їй приходилось копати протитанкові окопи, виготовляти протигази та працювати в господарстві. Пережила голод та знущання. Вживати в той важкий час могла завдяки підтримці місцевого німецького населення. Пригадує

дуже добре ставлення звичайних німців до таких працівників, як вона. Після завершення війни зустрілась своєю матір'ю та братом. По поверненні на Батьківщину була визнана владою зрадницею Батьківщини, через те, що працювала в Німеччині. Сьогодні особливої підтримки від держави також не відчуває.

З Оленою Євгеніївною інтерв'ю проводили Дем'янчук Андрій, Вишнякова Олександра, Левке Ніссен, Надін Візенбергер та керівник групи Йенс Феттер. Подяка за переклад висловлюється Мельник Марті.

Тарасенко Галина Федорівна, 86 р., Чернівці (Україна)

Була примусово вивезена до Німеччини у віці де працювала на примусових роботах на протязі 3 років. Змінила кілька робіт, від роботи на фабриці до допомоги у господарстві. Для того, щоб отримати більше їжі допомагала по господарству німецькій жінці у вільний від роботи час. З фабрики намагалась втекти, так як умови були непростими. Після того, як жінка була примусово повернута на фабрику, вона потрапила на біржу праці, звідки була взята на роботу помічницею по дому. В загальному жінка змінила 6 місць роботи за три роки перебування в Німеччині. Дуже добрими словами жінка згадує німецьке населення, деяких зі своїх колишніх хазяїв, які переймалися долями оstarбайтерів та допомагали їм. Каже, що у німців насправді “золоті серця”.

З Галиною Федорівною інтерв'ю проводили Гирбу Катерина, Осачук Віталій, Крістіанн Фокс, Матіс Менке та керівник групи Стратійчук Ліна. Подяка за переклад висловлюється Стратійчук Ліні.

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Referent_inne_n und Literatur

In unserem Projekt haben uns folgende **Experten** inhaltlich begleitet:

Christian Hartz, Referent für Geschichte des Nationalsozialismus, Hamburg

Maximilian Engl, Trainer für interkulturelle Kommunikation, Reichersbeuern

Grit Gierth, Trainerin in der Bildungsarbeit, Berlin

Oleg Surowtsew, Historiker, Chernivtsi

Aliona Golovina, Psychologin, Chernivtsi

Wera Rusnak, Rechtsanwältin, Chernivtsi

Unterstützt von vielen Experten, wie hier Christian Hartz in der KZ-Gedenkstätte Neuengamme, wurden die Projektteilnehmer intensiv auf die Zeitzeugeninterviews vorbereitet.

Foto: ASJ SH

Група експертів інтенсивно готувала учасників проекту до інтерв'ю з ветеранами. На цьому фото Крістіан Хартц в музеї Нойсенгамме.

Фото: ASJ SH

Literaturhinweise für weitergehende Informationen zum Thema:

Benedek, Wolfgang (Hrsg.): Menschenrechte verstehen. Handbuch zur Menschenrechtsbildung. Graz 2009.

Fassbender, Bardo/van Gunsteren, Dirk: Menschenrechteerklärung: Universal Declaration of Human Rights - Allgemeine Erklärung der Menschenrechte. Neuübersetzung, Synopse, Erläuterung, Materialien. München 2009.

Janka, Kathrin (Stiftung „Erinnerung, Verantwortung, Zukunft“, Hrsg.): Geraubte Leben. Zwangsarbeiter berichten. Köln, Weimar, Wien 2008.

Knigge, Volkhard et al. (Hrsg.): Zwangsarbeit. Die Deutschen, die Zwangsarbeiter und der Krieg. Weimar 2010.

Kumbier, Dagmar/Schulz von Thun, Friedemann (Hrsg.): Interkulturelle Kommunikation: Methoden, Modelle, Beispiele. 5. Auflage. Reinbek bei Hamburg 2011.

Losche, Helga/Püttker, Stephanie: Interkulturelle Kommunikation. Theoretische Einführung und Sammlung praktischer Interaktionsübungen. 5. Auflage. Augsburg 2009.

Доповідачі та джерела

В ході нашого проекту з нами працювали **експерти**:

Крістіан Хартц, експерт з історії націонал-соціалізму, Гамбург

Максиміліан Енгль, тренер з міжкультурної комунікації, Райхерзбойерн

Гріт Гірт, Тренер з освітньої роботи, Берлін

Олег Суровцев, Експерт з історії, Чернівці

Альона Головіна, експерт з психології, Чернівці

Віра Руснак, юрист, Чернівці

Бібліографія для подальшого опрацювання теми:

Бенедек, Вольфганг (Hrsg.): Розуміємо права людини. Поради до навчання в сфері прав людини. Грац 2009.

Фасбендер, Бардо /ван Гунстерен Дірк: Пояснення прав людини. Декларація про Права Людини– Загальне пояснення прав людини. Новий переклад, синопсис, пояснення та матеріали. Мюнхен 2009.

Янка, Катрін (Фонд „Пам’ять, Відповідальність, Майбутнє”): вкрадене життя. Розповідають підневільні робітники. Кьольн, Ваймар, Відень 2008.

Кнігге, Фолькхард: Примусова робота. Німці, Підневільні робітники та Війна. Ваймар 2010.

Кумбір, Дагмар/Шульц фон Тун, Фрідеман : Інтеркультурна комунікація Методи, Моделі, Приклади 5. Видання. Райнбек Гамбург 2011.

Лоше, Хельга/Пюткер, Стефані Інтеркультурна комунікація.Теоретичний вступ та добірка практичних вправ . 5. Видання. Аусбург 2009.

Полян П.М. Жертви двох диктатур: Життя, праця, приниження та смерть радянських оstarбайтерів на чужині та на батьківщині. Москва 2009

Франкл, Віктор Сказати життя “Так”. Психолог у концтаборі. Москва 2009.

Ціна Перемоги. Остарбайтери , телеканал Тонис, 2007.

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Eindrücke aus dem Projekt

Враження від проекту

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Eindrücke aus dem Projekt

Враження від проекту

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Wir nach dem Projekt

Samuel Benz, 14 Jahre, Lübeck (Deutschland)

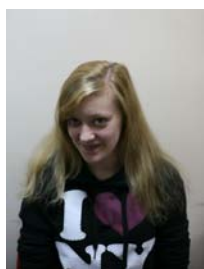
Nach diesem Projekt habe ich jetzt eine ganz andere Meinung zum Thema. Außerdem war der Verlauf des ganzen Projekts sehr gut und hat auch riesigen Spaß gemacht.

Jasmin Bonse, 14 Jahre, Lüneburg (Deutschland)

Im Projekt habe ich viel gelernt über Psychologie des Menschen, Zwangsarbeit, Vergangenheit und Zukunft. Ich habe viel erlebt, etwa das Leben, die Straßen sowie den Verkehr in der Ukraine. Meine Einstellungen haben sich ein wenig verändert. Am Anfang kannte ich nur die Geschichten der Familie. Ich dachte, dass die Situation früher anders war, nun kenne ich weitere Umstände und andere Sichtweisen und kann mit Menschenrechten besser umgehen und sie verstehen.

Christiane Fox, 18 Jahre, Echem (Deutschland)

Während des Projektes habe ich viel über das Thema Menschenrechte und Zwangsarbeit erfahren und sehe einige Sachen jetzt aus einer ganz anderen Sicht.

Niklas Fricke, 14 Jahre, Heidgraben (Deutschland)

Jetzt weiß ich, was unter Zwangsarbeit früher und heute zu verstehen ist und mehr über das Thema Menschenrechte. Außerdem weiß jetzt, wie die Ukrainer so ticken.

Ми після проекту

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Крістіна Безушко, 15 років, Чернівці (Україна)

Після проекту та спілкування з колишніми оstarбайтерами, зокрема з жінкою, що працювала в робітничому таборі, я маю чітке уявлення про явище примусової роботи в Німеччині за часів Другої Світової Війни. Для мене було надзвичайно важливо дізнатися цю інформацію не лише з історичної точки зору, а саме зі слів очевидців. Участь у цьому проєкті була важливою сходиною в моєму житті.

Саша Вишнякова, 16 років, Чернівці (Україна)

Завдяки тому, що я прийняла участь в даному проєкті, моє уявлення про цю проблему кардинально змінилось. Я дізналась про жахливе ставлення до оstarбайтерів, про страшні умови їх життя. Тепер, коли я згадую про все те, що розповіли нам колишні оstarбайтери, мені стає страшно і я сподіваюсь, що того, що було в минулому ніколи і ні з ким більше не повториться. Тепер я знаю, що для того, щоб вберегтися від такого, кожній людині потрібно знати свої права.

Катя Гирбу, 16 років, Чернівці (Україна)

Я дуже багато дізналась завдяки цьому проєкту. Мені було приємно познайомитись з фахівцями, що працювали з нами на протязі проєкту (історики, психолог, юрист). Вони розповіли нам велику кількість цікавої інформації. Моє ставлення до цієї проблеми змінилось. Зустрічі з колишніми оstarбайтерами принесли також дуже багато приємних емоцій.

Макс Гуцуляк, 14 років, Чернівці (Україна)

За час роботи над проєктом я дізнався багато невідомих мені раніше фактів з історії та почув особисто колишніми оstarбайтерами розказані історії. Я дізнався дуже багато цікавого про їхнє життя в Німеччині. Мені було надзвичайно шкода цих людей.

Wir nach dem Projekt

Mathis Menke, 14 Jahre, Buchholz (Deutschland)

In dem Projekt habe ich viel Spaß gehabt. Und es war sehr interessant, die Zeitzeugen zu hören und deren Sicht der Zwangsarbeit mitzubekommen. Ich habe mein Wissen stark erweitert in der gesamten Begegnung. Auch das Land hat mir sehr gut gefallen. Ich empfand die Reise als eine sehr interessante, witzige und erfahrungsreiche Woche.

Levke Nissen, 15 Jahre, Rendsburg (Deutschland)

Ich habe neue Leute kennen gelernt und konnte Vorurteile gegenüber der Ukraine abbauen. Vor dem Projekt wusste ich nicht viel über die Themen Menschenrechte und Zwangsarbeit. Jetzt, nach dem Projekt, weiß ich viel mehr über das Thema und denke, dass es wichtig ist, noch mehr über die Vergangenheit zu erfahren, um daraus für die Zukunft zu lernen.

Laura Püschel, 22 Jahre, Kiel (Deutschland)

Ich kann für mich viel Positives aus diesem Projekt mitnehmen, z.B. die freundliche und gute Zusammenarbeit mit unserem Partnerverband in Chernivtsi oder die Möglichkeit, durch solche Projekte Vorurteile aus dem Weg zu räumen. Ich finde, es beschäftigen sich viel zu wenig Menschen mit dem Thema. Sie sollten dies spätestens nach dem Lesen dieser Broschüre tun.

Ronja Michelle Rumpf, 14 Jahre, Lüneburg (Deutschland)

Im Projekt habe ich erfahren, dass es heute viele Strafen für Zwangsarbeit gibt. Meine Einstellungen haben sich verändert, als ich erfahren habe, dass trotzdem auch heute noch viele Formen der Zwangsarbeit existieren.

Ми після проекту

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Саша Гуцуляк, 23 років, Чернівці (Україна)

Даний проект дав мені чимало: по-перше навчив оглядатися назад і цінувати минуле та ціну, якою було здобуте наше сьогодення. По-друге— дав змогу попрацювати у чудовому інтернаціональному колективі, проявити свої лідерські, організаторські та моральні якості. Таких проектів повинно бути набагато більше, вони дійсно змінюють світогляд.

Андрій Дем'янчук, 17 років, Чернівецька обл. (Україна)

Під час роботи над проектом з багатьма історичними фактами я ознайомився ближче, переосмислив багато своїх поглядів, по-іншому побачив проблеми, на які раніше не звертав уваги. Після проекту я став людиною, яка буде до зубів озброєна знаннями про права людини. Крім того, дуже цінним досвідом стало для мене спілкування з колишніми оstarбайтерами.

Настя Мацьоцька, 15 років, Чернівці (Україна)

За час проекту я дізналась багато нового. Я мала змогу поспілкуватись з різними спеціалістами, очевидцями, відвідати колишній концтабір Нойенгамме. Я також із захоплення читала літературу присвячену життю оstarбайтерів.

Віталій Осачук, 14 років, Чернівці (Україна)

Після проекту я зрозумів, що сприйняття та розуміння цієї проблеми в мене не таке, як у інших. Найважливішим в ході проекту для мене було те, що ми мали змогу поспілкуватися з колишніми оstarбайтерами. Тепер в обговоренні даної теми я почуваю себе впевнено і можу оперувати фактами та датами.

Wir nach dem Projekt

Freya Schulz, 16 Jahre, Luhnstedt (Deutschland)

Ich habe viel über die Zeit des Zweiten Weltkriegs gelernt. Ich bin überrascht, wie freundlich uns die Zeitzeugen nach ihren schlimmen Erfahrungen mit den Deutschen empfangen haben. Außerdem habe ich das Gefühl, dass unser Projekt sehr wichtig für die Zeitzeugen war und es ihnen gut getan hat, sich einiges von der Seele zu reden.

Mark Selle, 14 Jahre, Grönwohld (Deutschland)

Vom Projekt bin ich positiv überrascht. Man musste zwar viel zuhören, doch das Zuhören hat sich gelohnt. Ich habe meine Geschichtskenntnisse verbessert und habe viele interessante Dinge über interkulturelle Kommunikation und Interviewtechniken gelernt, welche mir hoffentlich noch häufig im Alltag nützlich sein werden. Die Ukraine als Land hat mich keineswegs enttäuscht: Freundliche Gastgeber, sehr nette Teilnehmer, zumeist leckeres Essen, viel Austausch über Kultur, ein paar Wörtchen Ukrainisch und das Kartenspiel „дурак“ waren mir eine große Freude.

Jens Vetter, 32 Jahre, Kiel (Deutschland)

Das Projekt war aus meiner Sicht ein voller Erfolg. Es verlief problemlos und hat viele Zielsetzungen erfüllt. Es hat Jugendliche verschiedener Länder zusammen geführt, Freundschaften ermöglicht, Wichtiges zum Thema Menschenrechte lebensnah präsentiert und Kontakt zu Zeitzeugen hergestellt, wie er schon bald nicht mehr möglich sein wird.

Nadine Wiesenberger, 16 Jahre, Kiel (Deutschland)

Ich verstehe jetzt viel mehr vom Thema Zwangsarbeit und sehe manches jetzt in einem anderen Licht. Ich habe nette Menschen kennen gelernt. Außerdem konnten sich so manche Vorurteile über das Land klären. Ich habe von spannenden Geschichten erfahren und möchte noch viel mehr lernen, denn ich denke, man kann noch viel mehr tun, um noch mehr Leute zu informieren und aufzuklären. Diese Fahrt war eine tolle Erfahrung und ich würde sie jederzeit wieder machen.

Ми після проекту

Катя Пазюк, 15 років, Чернівці (Україна)

Завдяки участі в даному проєкті я дізналась про свої права. Тепер я маю уявлення про поняття примусової роботи і моє ставлення до цієї проблеми дуже змінилось, особливо після відвідання колишнього концентраційного табору Нойенгамме.

Віка Палій, 15 років, Чернівці (Україна)

Після того як я прийняла участь у даному проєкті я дізналась дуже багато нового про питання примусової роботи, про життя оstarбайтерів в Німеччині та про те, що сталося з ними після повернення на Батьківщину. Ми побували у колишньому концентраційному таборі, брали інтерв'ю у людей, які пережили страшні часи Другої Світової війни. На мою думку явище примусової роботи в минулому було просто жакливим. Я дуже задоволена, що прийняла участь в даному проєкті і тепер знаю набагато більше про цю проблему, як в минулому так і в наш час.

Світлана Столяр, 17 років, Чернівці (Україна)

Завдяки цьому проєкту я дізналась багато вичерпної інформації. Почуте та побачене цілком змінило мій погляд на явище примусової роботи 1939-1945 рр. Залишилось багато почуттів-шок, співчуття, цікавість. Проєкт цілком задовольнив моє зацікавлення історичними фактами. Іншим стало також моє ставлення до колишніх оstarбайтерів. Я почала перейматися долею людей, які це пережили. Проєкт запам'ятається мені, тому що мої знання стали набагато більшими.

Стратійчук Ліна, 23 роки, Чернівці (Україна)

Робота над цим проєктом принесла багато нових знань та почуттів. Але в першу чергу це задоволення тим, що у молоді була можливість почути про події минулого із уст очевидців та поміняти їх ставлення до цієї проблеми.

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Wir nach dem Projekt

Kristina Bezuschko, 15 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Nach dem Projekt und den Interviews mit den ehemaligen Ostarbeitern, habe ich eine genauere Vorstellung über die Zwangsarbeit in Deutschland im Zweiten Weltkrieg bekommen. Für mich war es wichtig, nicht nur die Ereignisse aus dem geschichtlichen Blickwinkel zu betrachten, sondern auch die Informationen aus erster Hand von den Zeitzeugen zu bekommen. Die Teilnahme an diesem Projekt war eine wichtige Etappe in meinem Leben.

Oleksandra Wyschnjakova, 16 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Dank der Projektteilnahme änderte sich meine Vorstellung von dem Problem der Zwangsarbeit. Ich habe erfahren, dass die Ostarbeiter schlecht behandelt wurden und dass ihre Lebensbedingungen sehr schlecht waren. Die Berichte haben mir Angst gemacht. Ich hoffe, dass sich das, was dort in der Vergangenheit passiert ist, nie wiederholt. Mir ist bewusst geworden, dass jeder seine Rechte kennen muss, um sich vor Zwangsarbeit zu schützen.

Katja Hyrbu, 16 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Dank dem Projekt habe ich viel Neues erfahren. Ich habe viele Fachleute kennen gelernt, die mit uns am Projekt gearbeitet haben. Darunter waren Geschichtswissenschaftler, eine Psychologin und eine Juristin. Sie haben uns viel Interessantes erzählt. Meine Vorstellung von dem Problem hat sich geändert. Das Treffen mit den ehemaligen Ostarbeitern hat uns viele Eindrücke vermittelt.

Maxym Gutzuliak, 14 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Während der Arbeit an diesem Projekt habe ich viele neue Fakten aus der Geschichte erfahren. Ich habe dazu von den Ostarbeitern persönliche Geschichten gehört. Ich habe viel Interessantes über ihr Leben in Deutschland gelernt. Diese Menschen taten mir leid.

Ми після проекту

Замуель Бенц, 14 років, Любек (Німеччина)

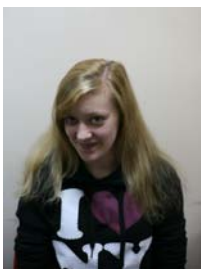
По завершенні проекту, я повністю поміняв свою точку зору щодо проблеми примусової роботи. Загалом проект був дуже цікавий та багатий на хороші враження. Було весело!

Ясмін Бонзе, 14 років, Люнебург (Німеччина)

Під час цього проекту я дуже багато дізналась про психологію людей, примусову роботу та права людини в минулому та у наш час. Я змінила точку зору на цю проблему. Раніше я чула тільки історії, які розповідали в моїй родині. Тепер я знаю більше фактів та різних точок зору, я розумію, що таке права людини. Я побачила також яким є життя в Україні і мої уявлення змінились. Побачила які в Україні дороги, який транспорт.

Крістіане Фокс, 18 років, Еем (Німеччина)

Під час проекту я багато дізналась про питання примусової роботи та прав людини, тепер деякі речі я буду бачити в зовсім іншому світлі.

Ніклас Фріке, 14 років, Хайдграбен (Німеччина)

Тепер я нарешті розумію, що таке примусова робота, також знаю набагато більше про Україну.

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Wir nach dem Projekt

Sascha Gutsuliak, 23 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

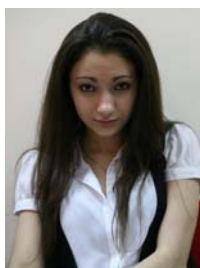
Dieses Projekt hat mir viel gebracht. Erstens habe ich gelernt, in die Vergangenheit zu schauen und die Vergangenheit zu schätzen. Der Preis für die gewonnene Gegenwart ist mir bewusst geworden. Zweitens habe ich die Möglichkeit bekommen, in einem internationalen Team zu arbeiten und mein Organisations- und Kommunikationstalent anzuwenden. Es muss mehr solcher Projekte geben, da sie die Weltanschauung der Teilnehmer prägen.

Andriy Demiantschuk, 17 Jahre, Oblast Chernivtsi (Ukraine)

Während der Arbeit an diesem Projekt habe ich über viele geschichtliche Fakten mehr erfahren. Ich habe viele meiner Ansichten überdacht. Viele Probleme, über die ich früher nicht nachgedacht hatte, sind mir bewusst geworden. Nach dem Projekt bin ich nun besser über die Menschenrechte informiert. Sehr wertvoll für mich war die Unterhaltung mit den ehemaligen Ostarbeitern.

Anastasiia Matsiozka, 15 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Dank dem Projekt habe ich viel Neues erfahren. Ich habe die Möglichkeit bekommen, mit vielen Fachleuten und Zeitzeugen zu sprechen. Außerdem habe ich das ehemalige Konzentrationslager Neuengamme besucht. Ich habe zudem viele Bücher über das Leben der Ostarbeiter mit Interesse gelesen.

Vitalij Osatschuk, 14 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Nach dem Projekt habe ich festgestellt, dass sich mein Verständnis und meine Vorstellung über dieses Problem von denen anderer Menschen unterscheiden. Das Wichtigste an dem Projekt war für mich die Möglichkeit, mit den ehemaligen Ostarbeitern zu sprechen. Ich kann jetzt an Gesprächen über das Thema teilnehmen und sicher auf Fakten und Daten zurückgreifen.

Ми після проекту

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Матіс Менке, 14 років , Буххольц (Німеччина)

Участь у проєкті була справжнім задоволенням, було дуже весело. Цікаво було слухати історії, розказані колишніми оstarбайтерами, та з їхніх слів та досвіду дізнатися, що таке примусова робота. Я розширив свої знання. Знайомство з Україною також було дуже цікавим, ця країна мені дуже сподобалась. Участь в проєкті була для мене цікавою та повною нових вражень.

Левке Ніссен, 15 років, Ренсбург (Німеччина)

Я познайомилась з новими людьми і тепер можу розвіяти стереотипи, щодо України. До початку проєкту я не дуже багато знала про проблему прав людини та примусової роботи, але зараз по завершенні проєкту, я маю набагато глибші знання про цю тему та вважаю, що дуже важливо більше дізнаватися про минули, щоб будувати своє майбутнє.

Лаура Пюшель, 22 роки , Кіль (Німеччина)

З цього проєкту я винесла для себе багато позитивного, наприклад дружня та ефективна співпраця з нашими партнерами з Чернівців, можливість завдяки таким проєктам розвіювати стереотипи. На мою думку, занадто мало людей займаються цією темою. Можливо після прочитання цієї брошури багато хто зацікавиться.

Роня Мішель Румпф , 14 років, Люнебург (Німеччина)

Приймаючи участь в цьому проєкті, я дізналась, що на даний час в світі існує багато прикладів примусової роботи, хоча використання примусової праці карається.

Wir nach dem Projekt

Kateryna Pasiuk, 15 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Durch dieses Projekt habe ich viel über meine Rechte erfahren. Jetzt habe ich eine genauere Vorstellung von dem Problem der Zwangsarbeit. Meine Ansichten haben sich geändert, besonders nach dem Besuch des ehemaligen Konzentrationslagers Neuengamme.

Viktoriia Paliy, 15 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Dank meiner Teilnahme habe ich viel Neues über das Problem der Zwangsarbeit und über das Leben der Ostarbeiter in Deutschland sowie nach der Rückkehr in ihre Heimat erfahren. Wir haben das Konzentrationslager besucht und mit Menschen gesprochen, die Schreckliches im Zweiten Weltkriegs überlebt haben. Meiner Meinung nach war die Zwangsarbeit grausam. Ich bin über meine Teilnahme an dem Projekt sehr froh, weil ich jetzt viel über die Zwangsarbeit heute und damals weiß.

Svitlana Stoliar, 17 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Dank dem Projekt habe ich viele wichtige Information bekommen. Das, was ich gehört und gesehen habe, änderte meine Vorstellung von der Zwangsarbeit zwischen 1939 und 1945 und über die ehemaligen Ostarbeiter. Viele Emotionen sind geblieben: Schock, Mitgefühl, Interesse. Das Projekt hat mein Interesse an den geschichtlichen Ereignissen völlig befriedigt. Ich entwickelte Mitgefühl mit den Zeitzeugen. Das Projekt bleibt in Erinnerung, weil es meine Kenntnisse erweitert hat.

Lina Stratiichuk, 23 Jahre, Chernivtsi (Ukraine)

Die Arbeit an dem Projekt brachte mir viele neue Gefühle und vermittelte neue Erkenntnisse. Vor allem war ich froh, dass die Jugendlichen eine Möglichkeit bekommen haben, über die geschichtlichen Ereignisse direkt von den Zeitzeugen zu erfahren und ihre Meinungen zu reflektieren.

Ми після проекту

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Фрая Шульц, 16 років, Люнстедт, (Німеччина)

Я багато дізналась про часу Другої Світової Війни. Я була здивована на скільки привітними з нами були колишні оstarбайтери, адже їм приходилось розповідати про жахи пережиті ними. Окрім цього, в мене є відчуття, що наш проект, був дуже важливим для самих колишніх оstarбайтерів, адже це велике полегшення, коли можна розповісти про те, що в тебе на серці.

Марк Зелле, 14 років, Грьонвольд (Німеччина)

Я позитивно здивований цим проектом. Потрібно було багато слухати, але це було того варте. Я покращив свої знання з історії, дізнався багато нового про міжкультурну комунікацію та техніки спілкування. Все це неодмінно знадобиться мені в повсякденному житті. Україна мене також не розчарувала – привітні хазяї, дружні учасники, здебільшого смачна їжа, багато міжкультурного обміну, кілька слів українською, гра в „Дурня“ - все це було для мене справжнім задоволенням.

Йенс Феттер, 32 роки, Кіль (Німеччина)

На мою думку проект був абсолютно успішним. Він пройшов без жодних проблем та досяг поставлених цілей. Він об'єднав молодь з різних країн, укріпив їх дружбу, наглядно продемонстрував важливі факти про права людини, дав можливість поспілкуватися з свідками минулого, адже скоро це вже буде неможливо.

Надін Візенбергер, 16 років, Кіль (Німеччина)

Тепер я набагато глибше розумію поняття примусової роботи і бачу цю проблему в іншому світлі. Я познайомилась з дуже приємними людьми, розвіяла деякі стереотипи про Україну. Я почула безліч цікавих історій та змінила свою точку зору на деякі питання. Загалом, я дізналась багато нового і хочу поширити ці знання, щоб більше людей дізналось про цю проблему.

Schlusswort und Ausblick

Liebe Leserin, lieber Leser,

wir hoffen, Sie konnten sich einen guten Eindruck von unserer Arbeit und dem Thema Menschenrechte und Zwangsarbeit verschaffen. Es war ein spannendes und lehrreiches Projekt, das einen positiven Beitrag zur Völkerverständigung geleistet hat.

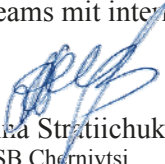
Die erste gemeinsame internationale Jugendbegegnung der ASJ Schleswig-Holstein und des ASB Chernivtsi bot den jugendlichen Teilnehmerinnen und Teilnehmern die Möglichkeit, über den eigenen Tellerrand hinauszuschauen, eine neue Kultur zu erleben, Vorurteile abzubauen und grenzübergreifend Freundschaften zu schließen.

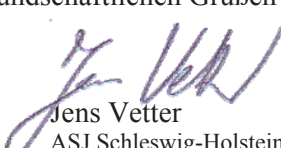
Sie konnten erkennen, dass es wichtig ist, die Debatte über dieses Thema am Leben zu erhalten und sprachen intensiv über Möglichkeiten der Politik, der Wirtschaft, aber auch jedes Einzelnen, sich gegen Zwangsarbeit zu positionieren, sich auch in anfälligen Strukturen selbst vor Ausbeutung zu bewahren und sich für den Schutz der Menschenrechte einzusetzen.

Auch aus Sicht des Betreuerteams und der Partnerverbände war es motivierend, wie schnell und ungezwungen junge Menschen unterschiedlicher Lebensräume und Kulturen zueinander finden, wenn man ihnen Raum für Begegnung und Austausch schafft. Die Erfahrung aus anderen gemeinsamen Projekten zeigt, dass dank moderner Kommunikationstechnologien solche Kontakte und Freundschaften oftmals auch trotz großer Entfernung über lange Zeit gepflegt werden und das Interesse an weiteren internationalen Aktionen wächst.

Nicht zuletzt sehen wir daher auch die Partnerschaft zwischen den Samariterinnen und Samaritern beider Länder gestärkt und schmieden bereits Pläne für neue grenzüberschreitende Jugendprojekte. Insbesondere ist es der ASJ Schleswig-Holstein wichtig, in diesem Rahmen die Bemühungen in der Ukraine zu unterstützen, Jugendarbeitskonzepte zu entwickeln, Freiwillige auszubilden und junge Menschen für soziales Engagement zu begeistern.

Wir bedanken uns für Ihr Interesse und verbleiben im Namen unseres Teams mit international-freundschaftlichen Grüßen

 Lina Stratiichuk
 ASB Chernivtsi

 Jens Vetter
 ASJ Schleswig-Holstein

Заключне слово

Примусова робота в минулому - аж ніяк!

Шановні читачі,

Ми щиро сподіваємось, що ви отримали позитивне враження від виконаної нами роботи по темі Прав Людини та Примусової Роботи. Для нас це був захопливий і пізнавальний проект, що дав нам змогу зробити крок до кращого міжкультурного порозуміння.

Перша міжнародна зустріч молоді Самаритян Шлезвіг-Гольштайн та Спілки самаритян Чернівців дала учасникам змогу Розширити свій світогляд, поринути в нову культуру, розвіяти стереотипи та знайти нових друзів за межами своєї країни.

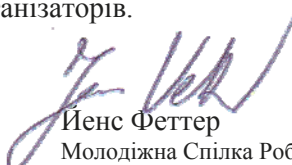
Молоді люди усвідомили, наскільки важливо дискутувати на цю тему, вони обговорювали, як може політика, економіка та дії кожного з нас боротись з примусовою роботою, яким чином можна захиститись від експлуатації і стояти на захисті прав людини.

З точки зору організації проекту та партнерських відносин нам було важливо створити такі умови, в яких молодь з різних культур може легко та невимушено знайти спільну мову, незважаючи на культурні відмінності. Досвід попередніх спільних проектів показує, що завдяки сучасним технологіям такі контакти незважаючи на велику відстань часто переростають в дружбу і зростає мотивація і надалі приймати участь у нових міжнародних проектах.

Одним із важливих досягнень нашого проекту було також зміцнення партнерства між Спілками Самаритян України та Німеччини, та виникнення нових ідей щодо подальших спільних міжнародних проектів для молоді. Для Молодіжної Робітничої Спілки Самаритян Шлезвіг-Гольштайн важливо, в рамках підтримки України, розвивати сферу молодіжної роботи, навчати волонтерів, заохочувати молодь до соціальної активності.

Ми вдячні Вам за вашу зацікавленість нашим проектом
Щиро ваша міжнародна команда організаторів.

Ліна Стратійчук
Чернівська Обласна Благодійна
Спілка Самаритян

Йенс Феттер
Молодіжна Спілка Робітничих Самаритян
Шлезвіг-Гольштайн

Arbeiter-Samariter-Jugend - warum? Чернівецька Обласна Благодіна Спілка Самаритян - Чому?

Weil die ASJ Spaß macht
Weil ich in der ASJ Freundschaften schließe
Weil die ASJ Horizonte erweitert
Weil ich mich selbst kennen lerne
Weil ich teamfähiger werde
Weil ich durch Wissen Respekt bekomme
Weil ich Erfahrungen austauschen kann
Weil die ASJ mir hilft, vorwärts zu kommen
Weil mein Durchsetzungsvermögen wächst
Weil ich Experimente machen kann
Weil ich lerne, Probleme zu lösen
Weil ich mit der ASJ reisen kann

Тому що бути волонтером цікаво
так можна знайти нових друзів
так ми вчимось допомагати іншим
так ми краще пізнаємо себе
так ми стаємо активними членами суспільства
так можна спілкуватись з молоддю з інших країн
так ми вчимось багато нового
так ми дізнаємось ,як вирішувати проблеми
так ми обмінюємось досвідом
ми весело проводимо час

Das Projekt wird gefördert im Programm EUROPEANS FOR PEACE der Stiftung „Erinnerung, Verantwortung und Zukunft“ (EVZ). Diese Veröffentlichung stellt keine Meinungsäußerung der Stiftung EVZ dar. Für inhaltliche Aussagen tragen die AutorInnen die Verantwortung. Eine weitere Förderung erfolgte durch den Arbeiter-Samariter-Bund Deutschland e.V.

Arbeiter-Samariter-Bund

Цей проект фінансовано програмою ЄВРОПЕЙЦІ ЗА МИР фонду „Пам’ять, Відповідальність, Майбутнє“. Це видання не є відображенням точки зору фонду. Відповідальність за зміст висловлювань несуть автори. Подальше фінансування здійснюється організацією Спілкою Робітничих Самаритян Німеччини.

Зміни в наших руках! Wir bewegen was!

